

Luceafărul

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor
din Republica Socialistă România

Proletari din toate țările, uniți-vă!

DIN INIȚIATIVA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

Consfătuirea de lucru cu activul și cadrele de bază din domeniile activității organizatorice, ideologice și politico-educative

Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu

cu privire la perfecționarea activității organizatorice, ideologice și politico-educative, în vederea creșterii rolului conducător al partidului în întreaga viață economico-socială

Sțimați tovarăși,

Din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, prezidentele Republicii Socialiste România, în zilele de 22-23 iunie a avut loc Consfătuirea de lucru cu activul și cadrele de bază din domeniile activității organizatorice, ideologice și politico-educative. În prima zi, consfătuirea s-a desfășurat în cadrul a două grupuri de lucru, pe domenii de activitate — organizatorice și, respectiv, ideologice și politico-educative.

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, prezidentele Republicii, joi, lucrările consfătuirii au avut loc în ședință comună.

Dintre cea mai înaltă apreciere și însușindu-și pe deplin tezele, ideile și orientările deosebite de valoare teoretică și practică, cuprinse în Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 29 aprilie, participanții au dezbătut, în lumina acestui document programatic, căile și direcțiile de acțiune pentru intensificarea, perfecționarea și creșterea eficienței muncii organizatorice și politico-ideologice, în vederea mobilizării eforturilor și energiei creatoare ale întregului popor pentru îndeplinirea exemplară a obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea și Conferința Națională ale P.C.R., ale Programului de edificare a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Primit cu cele mai alese sentimente de dragoste și prețuire, a luat cuvântul tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al Partidului Comunist Român, prezidentele Republicii Socialiste România.

Expunerea secretarului general al partidului — care, prin profunzimea și complexitatea problemelor abordate, se constituie într-un document programatic de cea mai mare importanță pentru întregul nostru partid și popor — a fost urmată cu deosebit interes și deplină aprobare.

Asupra acestui nou și important document vom reveni în numerele viitoare.

Consfătuirea de lucru cu activul și cadrele de bază din domeniile activității organizatorice, ideologice și politico-educative a dezbătut, în spiritul Tezelor din aprilie, activitatea organelor și organizațiilor de partid, în vederea îndeplinirii neabătute a hotărârilor Congresului al XIII-lea și ale Conferinței Naționale, a Programului partidului de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și crearea condițiilor pentru trecerea României spre comunism. (Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung: „Ceaușescu și poporul!”, „Ceaușescu — eroism, România — comunism!”).

Discuțiile în cele două grupuri de lucru, pe problemele organizatorice și problemele de propagandă, și în ședința comună, au evidențiat cu putere că întregul nostru activ din aceste sectoare reprezintă o forță uriașă și are un rol important în îndeplinirea întregii politici a partidului de dezvoltare economico-socială, de ridicare a țării noastre pe noi culmi de progres și civilizație, de creștere a bunăstării materiale și spirituale a poporului. (Aplauze puternice, prelungite).

În ședințele pe grupuri și în ședința comună s-au dezbătut, în spirit critic și aut critic, problemele activității din aceste sectoare. Pe drept cuvânt s-au evidențiat importante realizări obținute în toate domeniile, precum și rolul important pe care l-au avut și îl au activitatea de partid, organele și organizațiile de partid, în îndeplinirea hotărârilor partidului, a legilor țării, a programelor de dezvoltare economică și socială.

S-au formulat o serie de critici, s-au luat și poziții autoritative — deși acestea puteau fi și ceva mai ferme — sau formulat unele propuneri privind îmbunătățirea activității în aceste sectoare.

Iată de ce se poate spune că această consfătuire cu activul și cadrele din cele două sectoare a răspuns și răspunde pe deplin cerințelor unei dezbateri largi în partid a problemelor perfecționării întregii activități, ale realizării unui spirit revoluționar de muncă în toate domeniile, această răspundând necesităților noi etape de dezvoltării patriei noastre, a construcției socialiste, noi etape a activității multilaterale a partidului, de conducere a întregii societăți spre cele mai înalte culmi de progres și civilizație comunistă.

(Aplauze puternice, îndelungate).

În ședința comună a Consiliului Național al Oamenilor Muncii și a Consiliului Național al Agriculturii, înaltul forum al democrației muncitorești-revoluționare, m-am referit pe larg la marile realizări din anii construcției socialiste, și în construcțiile în prima jumătate a cincinalului 1988-1990, precum și la măsurile necesare în vederea îndeplinirii în cele mai bune condiții a planului și programelor privind dezvoltarea economică și socială, realizarea obiectivelor strategice până în anul 1990, și, în perspectivă, până în anul 2000.

De aceea, consider că problemele activității economice sînt bine înțelese de activul nostru de partid din toate domeniile și nu doresc acum să mă opresc asupra lor. Însă,

este necesar ca în întreaga noastră activitate să pornim, întotdeauna, de la faptul că de felul cum se îndeplinesc planurile și programele de dezvoltare economico-socială depinde viitorul patriei. În această se reflectă și activitatea tuturor sectoarelor — organizatorice, de propagandă și din alte domenii — ale partidului nostru. Munca partidului, activitatea sa, se reflectă, până la urmă, în construirea cu succes a societății socialiste multilaterale dezvoltate. Anul acesta, s-au împlinit 40 de ani de la trecerea la edificarea socialismului în patria noastră. Tot în acest an s-au împlinit 40 de ani de la realizarea unității politico-organizatorice a forțelor politice revoluționare din patria noastră și crearea partidului unic al clasei muncitorești — Partidul Comunist Român. (Aplauze puternice, prelungite).

Se poate afirma, cu deplină temei, că nici nu se putea pune problema trecerii la construcția socialismului fără un partid unic, revoluționar, al clasei muncitorești, care să îndeplinească rolul de forță politică conducătoare în această uriașă activitate de transformare a întregii țări. (Aplauze puternice, îndelungate).

Toate mărețele transformări revoluționare din țara noastră s-au realizat, după cum este bine cunoscut, sub conducerea permanentă a glorioșului nostru partid comunist, care și-a îndeplinit și își îndeplinește cu cinste misiunea istorică de a conduce națiunea noastră spre cele mai înalte culmi de progres și civilizație. (Urale și aplauze puternice, prelungite; se scandează îndelung: „Ceaușescu — P.C.R.!", „Ceaușescu și poporul!”).

Într-o perioadă scurtă, țara noastră a parcurs mai multe etape istorice de dezvoltare. S-au lichidat pentru totdeauna orînduirile burghezo-moșieră și dominația imperialistă străină, au fost lichidate exploatarea și aspirarea oamenilor muncii, s-a îndeplinit cu succes socialismul și s-a pășit la realizarea societății socialiste multilaterale dezvoltate. Dintr-o țară agrară slab dezvoltată, România a devenit o țară industrial-agrară în plin progres, cu o industrie modernă, realizată pe baza celor mai noi cucceriri ale științei și tehnicii, cu o agricultură socialistă înaintată.

S-au dezvoltat puternic forțele de producție — și, pe această bază, au crescut producția industrială, venitul național, s-a ridicat nivelul de trai material și spiritual al poporului.

Tot în acest an se împlinesc 20 de ani de la reorganizarea teritorial-administrativă a țării, care a deschis calea înfrînării tuturor județelor și zonelor țării, ca urmare a politicii juste a partidului și statului nostru de amplasare a industriei și a celorlalte ramuri de activitate, în toate județele și zonele țării. S-au asigurat, astfel, condițiile necesare pentru ridicarea generală a gradului de civilizație a tuturor oamenilor muncii, a realizării adevăratei egalități în drepturi pentru toți cetățenii patriei socialiste, care, prin munca lor, sub conducerea partidului nostru comunist au făcut ca România să devină o țară socialistă înfloritoare, în plin progres. (Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung: „Ceaușescu și poporul!”).

O puternică dezvoltare au cunoscut știința, învățămîntul, cultura, activitatea politico-educativă de formare a omului nou. Putem afirma cu îndreptățită mîndrie că, în această perioadă istorică scvartă, știința românească, învățămîntul, cultura au devenit o puternică forță a progresului general al societății noastre. Activitatea politico-educativă a avut un rol important în ridicarea conștiinței revoluționare și unirea eforturilor tuturor oamenilor muncii, a întregii noastre națiuni în lupta pentru lichidarea vechilor stări de lucruri și făurirea noii orîndiri a socialismului — a societății care asigură adevărată dreptate socială și națională, adevăratele condiții pentru creșterea continuă a nivelului de trai material și spiritual al întregului nostru popor, țelul suprem al politicii partidului, esența societății socialiste multilaterale dezvoltate pe care o edificăm cu succes în România. (Aplauze puternice, prelungite).

Am acordat o atenție deosebită perfecționării continue a conducerii societății noastre socialiste, în raport cu realitățile din patria noastră, și am dezvoltat puternic democrația muncitorească-revoluționară, realizând un nou sistem democratic de conducere, unic în felul său, care asigură participarea maselor muncitorești, a întregului popor la conducerea tuturor sectoarelor de activitate, la elaborarea și îndeplinirea politicii interne și externe, la făurirea socialismului cu poporul și pentru popor, considerînd că această teză științifică, revoluționară trebuie să stea întotdeauna la baza activității de conducere, la baza democrației noastre muncitorești-revoluționare. (Aplauze puternice, îndelungate).

Fără această luptă hotărîtă împotriva acestor stări de lucruri, nu am fi realizat tot ceea ce am îndeplinit în dezvoltarea generală a patriei, nu am fi putut menține spiritul revoluționar al partidului nostru. Subliniez aceasta pentru că este necesar ca, în permanență, să acționăm cu hotărîre împotriva a tot ce este vechi, ce este străin de concepția revoluționară, pentru promovarea noului, a spiritului cu adevărat revoluționar al socialismului științific în întreaga noastră activitate. (Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung: „Ceaușescu — P.C.R.!", „Ceaușescu — România, stîmna noastră și mîndria!”).

În cei 23 de ani care au trecut de la Congresul al IX-lea, s-au lichidat cu desăvîrsire multe stări de lucruri negative și greșeli din trecut. S-a dezvoltat larg și s-a precizat mai bine rolul științei și culturii în făurirea noii orîndiri sociale, pornindu-se de la faptul că nu se poate vorbi de realizarea socialis-

re. (Aplauze puternice, îndelungate).

În dezvoltarea generală a patriei noastre socialiste, un moment de importanță deosebită — s-ar putea spune hotărîtor pentru destinul socialist al patriei noastre — îl reprezintă Congresul al IX-lea al partidului, din vara anului 1965.

Congresul al IX-lea a marcat o nouă etapă în activitatea partidului nostru comunist, în întregul proces revoluționar, a deschis calea gândirii și activității creatoare, a perfecționării întregii munci de conducere și făurire a noii orîndiri, a socialismului în România. (Urale și aplauze puternice; se scandează îndelung: „Ceaușescu — P.C.R.!", „Ceaușescu și poporul!”).

Am parcurs un drum lung, de luptă politică, ideologică. Am desfășurat o intensă activitate de construcție economico-socială, de dezvoltare generală a patriei, în lupta hotărîtă împotriva dogmatismului, imobilismului, a șablonismului și — aș sublinia, în mod deosebit — a cursului foarte periculos, care își făcuse loc la un moment dat, chiar de negare a trecutului și istoriei milenare a poporului nostru, a caracteristicilor limbii române, de nihilism, de cosmopolitism, de ploconire față de tot ce era străin, de servilism, de lipsă de patriotism și spirit revoluționar. (Aplauze puternice, îndelungate).

Fără această luptă hotărîtă împotriva acestor stări de lucruri, nu am fi realizat tot ceea ce am îndeplinit în dezvoltarea generală a patriei, nu am fi putut menține spiritul revoluționar al partidului nostru. Subliniez aceasta pentru că este necesar ca, în permanență, să acționăm cu hotărîre împotriva a tot ce este vechi, ce este străin de concepția revoluționară, pentru promovarea noului, a spiritului cu adevărat revoluționar al socialismului științific în întreaga noastră activitate. (Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung: „Ceaușescu — P.C.R.!", „Ceaușescu — România, stîmna noastră și mîndria!”).

În cei 23 de ani care au trecut de la Congresul al IX-lea, s-au lichidat cu desăvîrsire multe stări de lucruri negative și greșeli din trecut. S-a dezvoltat larg și s-a precizat mai bine rolul științei și culturii în făurirea noii orîndiri sociale, pornindu-se de la faptul că nu se poate vorbi de realizarea socialis-

Continuare în pag. a 2-a

Spațiul Eminescu

nu cred că este sterilă și obositoare venerația idolatrizantă a botoșănenilor pentru Eminescu. În fond ideea de Eminescu se generează mereu, sub semnul eternității ciclice a „codrului bătat de gînduri”. El se naște în fiecare an pe 15 ianuarie, moare pe 15 iunie, stă sase luni în lumea Nirvanei ca să revină mereu mai tânăr cu un an trecut pe răbojul eternității.

Nu din lipsă de imaginație culturală sau editară, descoperi la Botoșani și în tot județul: Muzeul „Eminescu”, Liceul „Eminescu” și Teatrul „Eminescu”. Strada „Eminescu” și parcul „Eminescu”, satul „Eminescu” și lacul „Eminescu”, fîntîna „Eminescu” și izvorul „Eminescu” — cit din dorința de a pune totul sub această esență tutelară și indiscutabilă. Mitizarea, fenomen real, procesual păstrează însă coordonatele: trecutul tot este Eminescu (trecutul în

care a trăit El și trecutul pe care l-a evocat El), iar viitorul nu are de ce să se numească altfel. Variabilitatea esențelor realității care se pun sub emblema eminesciană poate fi explicată prin generozitatea distribuțiilor mitizării: „victima”, martir, sfînt, profet, sacerdot.

Eminescu socotit ca „ultimul mare romantic”, perfect clasicizat însă, era, biografic vorbind, perfect contemporan cu Baudelaire, Rimbaud, Mallarmé — poezii generative ai modernității. Opera eminesciană de o fecundă „deschidere” și extraordinară plurivalență a fost revendicată ca sursă matricială de toate formele și poezice literare ulterioare: simbolism, parnasianism, tradiționalism, sămănătorism și chiar avangardism, pînă la textualismul de astăzi. Fiindcă

Aureliu Goci

Continuare în pag. a 2-a

Ca un popor de raze

Ca un popor de raze, cel mai scump,

Trimite griul semne către vară

Și-aceasta-i inima: din ea irump

Pluguri ce ard și-n care ne petrecem iară.

E-aceasta inima: un cîmp de-oglinzi

Pulsează-n mări cu fața către cer

întoarsă,

Dar dintr-o jerbă-a pînii ce-o cuprinzi,

Ea e lumina sigură ce se revarsă.

Not o arăm în taină, — o semănăm mereu,

Ea ne culege, poate, și nu știe,

Ca un popor de raze, cel mai greu,

Prin care ne petrecem calzi, gliu cu gliu.

A. I. Zăinescu

Florin Bănescu

Continuare în pag. a 2-a

Înțelegerea vieții

Că o posibilă întrebare, recomandabilă din toate punctele de vedere, despre tematica majoră din proza contemporană de azi s-ar putea răspunde, printr-un singur cuvînt: viața! Orice scriitor este profund implicat, în primul rînd, în viața țării sale. (Re)trîndu-și trecutul, cu înalta conștiință a apartinerii la un neam cu istorie nu numai fabuloasă ci și demnă, construindu-și prezentul, cu toată dăruire prin scrisul lui care e destinat celor mulți și visîndu-și viitorul (romantismul re-

Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu

Urmare din pagina 1

mului și comunismului fără a așeza la temelie cele mai noi cuceriri ale științei și culturii, ale cunoașterii umane, în general. Numai și numai pe baza celor mai noi cuceriri ale științei, tehnicii, culturii, ale cunoașterii se pot face cu succes socialismul și comunismul, se pot asigura bunăstarea și dezvoltarea întregii națiuni! (Aplauze puternice, îndelungate).

Putem afirma că, — în lupta împotriva manifestărilor străine de care am vorbit — s-au redat partidului, cu adevărat, spiritul revoluționar, demnitatea și conștiința sa de partid revoluționar, comunist, de partid al clasei muncitoare, al întregii noastre națiuni. (Aplauze puternice, îndelungate). Lichidăm stările negative din trecut și-a redat poporul nostru sentimentul mândriei patriotice, de respect pentru trecutul său milenar, de demnitate națională și sentimentul forței și capacității sale de a-și face viața bună, socialistă, așa cum o dorește. (Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung: „Ceaușescu și poporul”, „Ceaușescu, eroism — România, comunism”).

În același timp, în această perioadă s-a dezvoltat puternic sentimentul solidarității internaționale cu toate forțele antimprialiste și progresiste de pretutindeni. Aceasta se reflectă în relațiile largi, internaționale, ale României socialiste și ale partidului nostru cu alte partide și forțe progresiste, cu toate statele lumii, fără deosebire de ordinele sociale.

Acum, când ne pregătim pentru plinătatea Comitetului Central al partidului, care va discuta Tezele din aprilie, este necesar să facem o analiză temeinică, critică și autocritică, a întregii activități din trecut, pentru a putea ca, pe baza învățămintelor — atât din ceea ce a fost bun, dar și din ceea ce a fost negativ — să stabilim măsuri de perfecționare a activității partidului, de creștere a rolului său conducător în toate domeniile, aceasta reprezentând garanția sigură a meritelor obiective strategice de ridicare a patriei noastre pe noi culmi de civilizație și dezvoltare. (Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung: „Ceaușescu — P.C.R.”, „Ceaușescu și poporul”).

Stimați tovarăși,

Tara noastră se află într-o etapă hotărâtoare pentru realizarea obiectivelor strategice, pentru însuși viitorul patriei. Disponem de o puternică bază materială, tehnică, științifică, culturală și, mai presus de toate, avem un puternic partid, care și-a demonstrat capacitatea de a conduce întregul popor spre cele mai înalte culmi de civilizație și progres. Avem o clasă muncitoare, o tărânișă, o intelectualitate, un muncitor, care — în deplină unitate — urmează cu încredere partidul, văzând în partid garanția viitorului său liber, a independenței și suveranității României! (Aplauze și urale prelungite; se scandează îndelung: „Ceaușescu — P.C.R.”, „Ceaușescu, eroism — România, comunism”).

Avem planuri și programe de largă perspectivă, care asigură dezvoltarea pe o bază tehnico-științifică nouă a forțelor de producție și ridicarea generală a nivelului de civilizație. Trebuie să înfăptuim cu toată fermitatea hotărârile Congresului al XIII-lea și ale Conferinței Naționale privind dezvoltarea intensă și realizarea unei calități a muncii și vieții, pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale noi revoluții agricole. Acum hotărâtoare este creșterea cu toată energia și fermitatea la activitatea pentru

realizarea în viață a tuturor planurilor și programelor, a hotărârilor Congresului al XIII-lea și ale Conferinței Naționale. În acest scop, se impun perfecționarea conducerii și creșterea răspunderii tuturor organelor de stat și a organelor democrației muncitorești-revoluționare.

Consiliile oamenilor muncii din întreprinderi și centrale, toate colectivele de oameni ai muncii răspund — în calitate de proprietari și producători — de întreaga activitate din unitățile respective, de progresul multilateral al patriei noastre. În același timp, o deosebită răspundere revine organelor centrale, care trebuie să asigure o îmbinare armonioasă a răspunderii organelor democratice din întreprinderi și centrale cu planul unic de dezvoltare economică-socială, cu asigurarea dezvoltării unitare a tuturor sectoarelor de activitate.

Conform principiilor democratice de conducere — ale autoconducerii și autogestiei — toate aceste organe poartă întreaga răspundere pentru realizarea planului, a programelor, pentru aplicarea neabătută a legilor țării, a hotărârilor partidului în toate sectoarele.

Este bine cunoscut că întreaga activitate se bazează pe legi clare, adoptate de Marea Adunare Națională, care exprimă, astfel, voința întregului nostru popor și sint obligatorii pentru toți cetățenii patriei, pentru toate organismele democratice, pentru toate cadrele noastre și — cu atât mai mult — pentru cadrele de conducere, care trebuie să constituie un exemplu de felul cum veghează la respectarea și aplicarea neabătută a legilor țării.

Conform principiilor conducerii activității social-economice, organele de partid nu pot și nici nu trebuie să înlocuiască organele economico-sociale, dar membrii de partid din organele de stat și economico-sociale răspund, atât în fața partidului cât și în fața organelor de stat, pentru activitatea lor. Membrii de partid au obligația de a fi exemplu de felul cum își îndeplinesc sarcinile încredințate. Creșterea rolului conducător al partidului înseamnă ridicarea răspunderii comunistilor în întreaga activitate de construcție socialistă. Toate organele și organizațiile de partid trebuie să acționeze cu întreaga hotărâre pentru realizarea neabătută a planurilor și programelor din fiecare sector de activitate. Aceasta impune o bună organizare științifică și perfecționare continuă a activității economico-sociale, în raport cu noile probleme care se pun în dezvoltarea diferitelor sectoare de activitate.

Deci, comunistii trebuie să se afle în locurile hotărâtoare, să fie în primele rânduri, să acționeze pentru unirea eforturilor tuturor oamenilor muncii în buna desfășurare a activității organelor și organizațiilor de partid, inclusiv creșterii partidului, primirii de noi membri ai partidului. Trebuie să acționăm în așa fel încât primirea în partid să constituie un act solemn, dar, în același timp, să determine o schimbare în activitatea și în viața celui care devine membru al Partidului Comunist Român. Calitatea de membru al partidului trebuie înțeleasă nu ca o formalitate, ci ca o schimbare profundă în viața și munca fiecărui membru de partid, în activitatea sa — în societate, la locul de muncă, în familie.

Să facem astfel încât calitatea și înălțimea de membru al Partidului Comunist Român să reprezinte întotdeauna o mândrie, un simbol al dreptății, al luptei pentru progres, pentru socialism, pentru interesele întregii națiuni! (Aplauze și urale puternice, îndelungate).

Am statimic, ca regulă, dezbaterii în partid a principalelor probleme ale politicii interne și externe, ale activității partidului nostru. Aceasta reprezintă o necesitate vitală pentru democrația internă de partid, pentru creșterea forței și capacității de luptă a partidului. Este necesar să acordăm atenție deosebită activității dezbaterii în partid, cu toți membrii partidului, atât a problemelor generale, dar și a problemelor din fiecare sector de activitate. Numai astfel organizațiile de partid — și partidul în întregime — își vor putea îndeplini rolul de forță politică conducătoare în societate. În acest sens, trebuie să aplicăm cu toată fermitatea preveder-

țile de către organele de stat, de toate organele democrației muncitorești-revoluționare și a răspunderii depline în buna gospodărire și realizarea a planurilor și a programelor din sectoarele unde își desfășoară activitatea. Dar, în același timp, ele trebuie să înțeleagă că poartă răspunderea în fața partidului, a poporului — și trebuie să dea socoteală de felul cum își desfășoară activitatea.

Este necesar să acționăm continuu pentru întărirea spiritului revoluționar, a răspunderii, ordinii și disciplinei în toate sectoarele de activitate. Aceasta este valabilă atât pentru activitatea organelor de partid, cât și pentru activitatea organelor de stat, a organelor economico-sociale.

În realizarea unei conduceri științifice, un rol important îl au cadrele, oamenii, care hotărăsc, până la urmă, succesul activității: într-un domeniu sau altul. De aceea, este necesar să perfecționăm și să îmbunătățim activitatea de formare și promovare a cadrelor, munca cu activii de partid, de ridicare a pregătirii profesionale, tehnice și politice a cadrelor, din toate sectoarele. Disponem de zeci și zeci de mii de cadre de partid și de stat, de minunată activitate, care, zi de zi, desfășoară o intensă activitate în desfășurarea hotărârilor partidului, în realizarea programelor de dezvoltare generală a patriei noastre. Cu asemenea cadre putem avea deplina convingere și încredere că vom lichida multe din stările de lucruri negative care se mai manifestă într-un domeniu sau altul, că vom asigura buna desfășurare a întregii noastre activități, creșterea mai puternică a spiritului de combativitate și realizarea, în mai bune condiții, a tuturor obiectivelor stabilite de partid, a cerințelor întregii noastre națiuni. (Aplauze și urale puternice, prelungite).

Stimați tovarăși,

Avem un partid puternic, care numără peste 3.600.000 de membri. Avem organizații puternice de partid, în toate unitățile economico-sociale, în toate domeniile de activitate. Se impune să acordăm mai mare atenție perfecționării activității organelor și organizațiilor de partid, inclusiv creșterii partidului, primirii de noi membri ai partidului. Trebuie să acționăm în așa fel încât primirea în partid să constituie un act solemn, dar, în același timp, să determine o schimbare în activitatea și în viața celui care devine membru al Partidului Comunist Român. Calitatea de membru al partidului trebuie înțeleasă nu ca o formalitate, ci ca o schimbare profundă în viața și munca fiecărui membru de partid, în activitatea sa — în societate, la locul de muncă, în familie.

Să facem astfel încât calitatea și înălțimea de membru al Partidului Comunist Român să reprezinte întotdeauna o mândrie, un simbol al dreptății, al luptei pentru progres, pentru socialism, pentru interesele întregii națiuni! (Aplauze și urale puternice, îndelungate).

Am statimic, ca regulă, dezbaterii în partid a principalelor probleme ale politicii interne și externe, ale activității partidului nostru. Aceasta reprezintă o necesitate vitală pentru democrația internă de partid, pentru creșterea forței și capacității de luptă a partidului. Este necesar să acordăm atenție deosebită activității dezbaterii în partid, cu toți membrii partidului, atât a problemelor generale, dar și a problemelor din fiecare sector de activitate. Numai astfel organizațiile de partid — și partidul în întregime — își vor putea îndeplini rolul de forță politică conducătoare în societate. În acest sens, trebuie să aplicăm cu toată fermitatea preveder-

țile statutului privind alegerea organelor de partid și rolul organizațiilor de partid în adoptarea hotărârilor. Sint cunoscute toate acestea și nu doresc să mă opresc asupra lor.

Să dezvoltăm puternic critica și autocritica, care reprezintă o parte inseparabilă a activității partidului, a unei conduceri și a democrației de partid. Insa, critica și autocritica nu trebuie să devină o formalitate, ci un principiu de bază al activității partidului, al analizei stărilor de lucruri și al tragerii concluziilor și învățămintelor pentru activitatea viitoare. Numai în activitatea practică se va vedea realitatea, până la urmă, dacă critica și autocritica au fost reale sau nu, dacă au fost formale. Și trebuie să luptăm pentru o critică și o autocritică reale. Numai aceasta înseamnă o poziție revoluționară, comunistă, numai aceasta va contribui la creșterea forței și capacității de luptă a partidului! (Aplauze puternice, prelungite).

În același timp, trebuie să acționăm cu toată hotărârea pentru întărirea disciplinei de partid, dezvoltând larg în partid toate problemele societății noastre, creind condiții ca fiecare membru de partid să-și poată spune deschis părerea asupra tuturor problemelor politice noastre generale și ale activității concrete din diferite sectoare de activitate. În același timp, trebuie să asigurăm ca fiecare membru al partidului, după luarea hotărârilor, să acționeze cu întreaga energie pentru aplicarea în viață a măsurilor adoptate, conform principiilor prevăzute în statut. Nimănui nu este îngăduit — și nu trebuie să-și îngăduie — să necețosească principiile activității de partid, să încalce normele și regulile activității comuniste!

Trebuie să veghem permanent la înfăptuirea neabătută a hotărârilor de partid, a legilor țării — acestea constituind o necesitate obiectivă pentru buna desfășurare a activității de construcție socialistă.

În același timp, aș dori să atrag atenția asupra necesității întăririi continue a legăturilor partidului cu clasa muncitoare, cu tărânișă, cu intelectualitatea, cu toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, cu întregul nostru popor. Legătura inseparabilă și indispensabilă între partid și popor constituie garanția supremă a înfăptuirii rolului politic conducător al partidului, a fâuririi cu succes a socialismului și comunismului în România! (Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung: „Ceaușescu și poporul”, „Ceaușescu — România, stima noastră și mândria”).

Acționând cu toată hotărârea pentru realizarea în viață a principiilor de bază ale partidului nostru, trebuie să facem totul pentru întărirea continuă a unității politico-organizaționale și ideologice a partidului. Numai un partid cu o înaltă conștiință revoluționară, cu o unitate deplină își poate îndeplini misiunea istorică de a conduce întreaga națiune pe cele mai înalte culmi de progres și civilizație. Partidul nostru este o uniune de oameni liberi, cu o înaltă conștiință revoluționară, care se unesc și întră de bună voie în partid — ca să mă exprim așa — și se angajează să lupte în deplină unitate pentru idealul de dreptate și libertate, pentru socialism și comunism, pentru fericirea poporului, pentru independența și suveranitatea României! (Urale și aplauze puternice; se scandează îndelung: „Ceaușescu — P. C. R.”, „Ceaușescu și poporul”).

Partidul reprezintă centrul vital al întregii națiuni, de la care radiază energia și căldura revoluționară, care dinamizează întreaga activitate economică-socială. Este bine cunoscut că, fără energia și căldura revoluționară, nu poate exista viața pe Pământ. Tot așa, fără un partid revoluționar, nu pot exista transformări progresiste, nu se pot face fâuriri cu succes socialismul și comunismul — visul de aur al omenirii. (Aplauze și urale puternice, îndelungate).

Este necesar să întărim conținutul partidului, să avem în vedere că, încă multă și multă vreme — inclusiv în societatea comunistă — partidul va avea un rol important. Să dezvoltăm mândria de a fi membru al Partidului Comunist Român, de a fi în rândurile celor care și-au asumat răspunderea în fața întregii națiuni de a conduce poporul spre visul de aur, spre o viață demnă, liberă, independentă și fericită! (Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung: „Ceaușescu — P.C.R.”, „Ceaușescu — eroism — România — comunism”).

mizează întreaga activitate economică-socială. Este bine cunoscut că, fără energia și căldura revoluționară, nu poate exista viața pe Pământ. Tot așa, fără un partid revoluționar, nu pot exista transformări progresiste, nu se pot face fâuriri cu succes socialismul și comunismul — visul de aur al omenirii. (Aplauze și urale puternice, îndelungate).

Este necesar să întărim conținutul partidului, să avem în vedere că, încă multă și multă vreme — inclusiv în societatea comunistă — partidul va avea un rol important. Să dezvoltăm mândria de a fi membru al Partidului Comunist Român, de a fi în rândurile celor care și-au asumat răspunderea în fața întregii națiuni de a conduce poporul spre visul de aur, spre o viață demnă, liberă, independentă și fericită! (Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung: „Ceaușescu — P.C.R.”, „Ceaușescu — eroism — România — comunism”).

Stimați tovarăși,

Activitatea ideologică, ridicarea nivelului politico-educativ, a spiritului revoluționar constituie o latură hotărâtoare pentru creșterea rolului conducător al partidului. Se poate afirma cu deplină temei — așa cum am menționat — că am obținut rezultate importante și în activitatea ideologică, în ridicarea nivelului de conștiință socialistă, de formare a omului nou. Inseși rezultatele pe care le-am obținut în întreaga dezvoltare a patriei noastre demonstrează cu putere aceasta.

Cu toate acestea — așa cum am subliniat în sedința Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al partidului, din aprilie — se constată o anumită rămânere în urmă, mai cu seamă în activitatea ideologică. Cauzele rămânirii în urmă pot fi mai multe. Printre acestea, cred că se numără și aceea că ne-am concentrat forțele principale pe problemele economico-sociale, ale dezvoltării generale. În al doilea rând, cred că marile realizări au putut să lase impresia că se pot obține bune rezultate fără să se acorde neapărat prea multă atenție activității politico-educative. Și, după părerea mea, a avut loc chiar o anumită subapreciere, o anumită delăsare în activitatea activă din domeniul muncii politico-educative.

Nu am pretentia că am formulat pe deplin răspunsul la întrebarea „de ce s-a produs această rămânere în urmă?”. Va trebui să mai gândim, să mai analizăm și să dăm un răspuns mai complet la plinătatea Comitetului Central al partidului.

Dar, oricum, este necesar să înțelegem că ne găsim într-o asemenea etapă de dezvoltare, în care activitatea ideologică, politico-educativă, nivelul general de cultură reprezintă un factor de importanță deosebită pentru întreaga noastră activitate de partid și de stat, pentru însuși opera de fâurire cu succes a societății socialiste.

Marile schimbări în dezvoltarea economică-socială, în structura socială și în altele nu s-au reflectat în mod corespunzător în activitatea ideologică și politico-educativă. Trăgind învățămintele din întreaga activitate din trecut, nu trebuie să ne întoarcem și să căutăm răspunsul în trecut, ci trebuie să privim înainte, spre viitor și să găsim răspuns problemelor noi, corespunzător noilor cerințe ale dezvoltării social-economice.

În același timp, se poate spune că schimbările petrecute în raportul de forțe și în dezvoltarea mondială nu au fost în mod temeinic stu-

diate pentru a se înțelege mai bine sensul evenimentelor și perspectivele luptei revoluționare, ale luptei pentru progres și pentru pace.

Este, deci, necesar — având în vedere toate acestea — să tragem toate învățămintele și să acționăm cu hotărâre pentru îmbunătățirea activității ideologice, în toate sectoarele științelor sociale.

Este necesar să perfecționăm activitatea generală de cercetare în domeniul științelor sociale, să acordăm o mai mare atenție Academiei de științe sociale, să perfecționăm și să îmbunătățim activitatea în domeniul cercetării sociologice și în alte sectoare.

Pornind de la învățămintele desprins din activitatea practică, din schimbările care s-au produs, atât pe plan național cât și internațional, să se tragă concluziile corespunzătoare pentru activitatea viitoare, pentru perfecționarea concepției revoluționare despre lume, a socialismului științific în general. Pornind de la faptul că principiile revoluționare ale socialismului științific nu au fost elaborate o dată pentru totdeauna, că ele trebuie permanent îmbunătățite pe baza noilor cuceriri ale cunoașterii, ale științei, ale practicii sociale, fiecare partid — și, deci, și partidul nostru — poartă răspunderea, deplină și egală, pentru a studia noile realități, pentru a-și aduce contribuția la îmbogățirea tezaurului științelor sociale, a concepției revoluționare despre lume, a socialismului științific.

Trebuie să punem cu mai mare putere în evidență faptul că viața, realitățile, practica au demonstrat justetea tezei revoluționare că socialismul nu se construiește după șablonuri și modele, ci pe baza aplicării creatoare a legilor obiective, diferite de la o țară la alta, de la o etapă la alta. Să punem cu mai multă putere în evidență justetea politicii partidului nostru, care a știut să acționeze — și acționează — pentru a aplica creator adevăratele generale la realitățile din țara noastră!

Sint multe probleme noi, care așteaptă să fie mai bine înțelese și lămurite, mai cu seamă acum, când există o preocupare generală pentru perfecționarea activității diferitelor partide comuniste și muncitorești, pentru perfecționarea activității de construcție socialistă.

Este necesar, deci, să ne angajăm mai hotărât în studierea și clarificarea noilor probleme, pentru a da partidului orientare și o linie de perspectivă clară. Printre acestea se menționează: problema proprietății socialiste de stat și cooperatiste, acumularea și fondul de dezvoltare, sistemul de contingere materială și de retribuție, principiile eticii și echității socialiste, structura socială, democrația muncitorească-revoluționară, căile de apropiere dintre oraș și sal, de omogenizare a societății și formare a poporului unic muncitor, rolul maselor muncitoare și poporului în conducerea societății, contradicțiile în socialism, acțiunea legilor obiective în socialism și așa-zisul socialism de piață, precum și o serie de probleme mondiale privind războiul, dezarmarea, armele nucleare, pacea.

Este necesar să dăm răspunsuri clare și să luăm o atitudine combativă în lămurirea problemelor și realizarea în viață a drepturilor fundamentale ale omului, având în vedere înzercările cercurilor imperialiste, ale diferitelor altele cercuri de a denatura și de a neglija sau chiar de a lăsa la parte unele din problemele fundamentale ale omului — dreptul la muncă, la învățătură, dreptul la viață și multe altele.

Este necesar, fiind seama de problemele complexe din viața internațională, să ne angajăm cu toată hotărârea în a clarifica mai bine ce se înțe-

lega și ce trebuie să se înțeleagă prin noua gândire în relațiile dintre state, în soluționarea problemelor internaționale.

În activitatea noastră ideologică trebuie să ne angajăm mai hotărât în studierea problemelor și fenomenelor crizei economico-sociale mondiale, a problemelor subdezvoltării, ale noi ordini economice mondiale, a problemelor rolului monopolurilor supra-naționale și a capitalului financiar internațional.

O atenție deosebită va trebui să acordăm și în continuarea principiilor de bază ale relațiilor dintre state, de deplină egalitate, de respect al independenței și suveranității, de neamestec în treburile interne și altele și altele probleme și fenomene naționale și internaționale.

De asemenea, este necesar să acordăm o atenție mai mare problemelor ecologice, ale mediului înconjurător, aceasta constituind o necesitate pentru activitatea noastră generală și practică de construcție socialistă, de a asigura națiunii noastre cele mai bune condiții de viață, dar și pentru problemele tot mai complexe care apar pe plan internațional, în acest domeniu.

De asemenea, activitatea noastră ideologică trebuie să abordeze într-o formă corespunzătoare și să sublinieze cu mai multă tărie rolul științei și culturii, al cunoașterii universale în dezvoltarea omenească pe calea progresului și civilizației.

Sint multe probleme care se pun astăzi în fața omenirii, care se pun, deci, și în fața partidului și poporului nostru. Activitatea noastră ideologică nu trebuie să rămână în afară sau să abordeze numai unele din ele, să reamintescă despre acestea, ci trebuie să se angajeze cu toate forțele — și dispunem de forțele necesare! — pentru lămurirea și înțelegerea corespunzătoare a problemelor. Pentru că numai pe această bază vom înțelege — repet — atât perspectivele dezvoltării societății noastre socialiste, viitorul poporului nostru, cât și evoluția și tendințele generale ale dezvoltării întregii omeniri pe calea progresului, a socialismului, a păcii! (Aplauze și urale prelungite; se scandează îndelung: „Ceaușescu — pacea și prietenia”).

Subliniez acestea deoarece omenirea — deci și România — se află într-o perioadă de mari prefaceri revoluționare. În acest cadru, activitatea ideologică, teoretică, din domeniul științelor sociale, dar și activitatea politico-educativă au un rol de importanță deosebită pentru înțelegerea științifică a noilor realități, în vederea stabilirii strategiei revoluționare pentru viitor. Să avem permanent în vedere și să nu uităm niciodată că procesul revoluționar nu s-a încheiat și nu se va încheia, că avem obligația, ca revoluționari, să asigurăm conducerea și dezvoltarea conștientă a transformărilor revoluționare! Să pornim permanent de la materialismul dialectic și istoric, concepția revoluționară despre lume, de la socialismul științific, dar și de la noile cuceriri ale științei și tehnicii, care îmbogățesc și vor îmbogăți continuu concepția revoluționară despre lume și în general. Numai așa vom acționa ca adevărați revoluționari și comunisti! Numai așa întreaga activitate ideologică și politico-educativă va constitui o puternică forță materială de transformare a societății, de asigurare a victoriei socialismului și comunismului în patria noastră! (Aplauze și urale puternice, prelungite).

Continuare în pag. 3-a

Spațiul Eminescu

Urmare din pag. 1

Opera lui rezistă la confruntarea cu noile direcții poetice a fost decretat primul simbolist, primul suprarealist... ș.a.m.d. De asemenea a trecut peste toate convulsiunile ideologice ale istoriei ca oaza luminoasă a ultimei încrederi pentru toți oprimații sorții, pentru toți marii boiivi. Din cel mai îndepărtat viitor, Eminescu va reprezenta — cum este și acum — o punte comprehensivă spre orice moment al trecutului. De pe acum, arheologii au nevoie de Eminescu, așa cum și futurologii fac referință la El. El face viitorul mai prezibil, așa cum opera eminesciană poate fi interpretată prin acest viitor.

EMINESCU LA BOTOȘANI

Întreg tinutul dintre Siret și Prut în cea mai nordică Moldovă a lui Ștefan cel Mare, unde apele sint năvalnice primăvara dar vara abia bănuite în albiile întinse, unde, la fel, oare își largeste corola tumultuosă sau, dimpotrivă, se domolește până la o mișcare abia presimțită, județul Botoșani eminescianizat în constința tuturor, a dat neamului românesc oameni de artă și cultură de rezonanță universală: Iorga, Enești și Luchian sint tot de pe aceste meleaguri și se rezăsc în panteonul memorial al veneticii, dar edificiul județului nu găsește formula adecvată atât ca să eternizeze numele lui Eminescu în spațiul natal, cât să și conserve numele satului Ipotesti, atât de drag poetului: comuna Eminescu, sat de centru — Ipotesti. Asadar Ipotesti capitală peste alte sate (care revin și ele în scrierile poetului), Cucurani, Corăști, Cătămărești deal și Cătămărești vale — unde, de fapt, se află cordul, lacul și izvorul — Sîncesti, Mănoaști, Baisa.

AZI, LA IPOSTEȘTI

Satele unificate sub emblema lui Eminescu formează o comună mare, de referință în suburbana, una din cele mai mari din județul Botoșani: 2.250 de familii cu 8.500 de locuitori, ocupați preponderent cu agricultura, dar și angajați la cele trei unități cu grad republican: Întreprinderea avioanel de stat, Întreprinderea de pășii, Întreprinderea de prelucrare lemnului.

„Grija oamenilor de aici a fost ca satul de centru ca și celelalte componente ale comunei să aibă un contur pe măsura lui Eminescu, să onoreze moștenirea marelui poet și om născut aici — imi spune tânărul primar George Murgoci. Firește, Ipotesti trăiește la dimensiunile unității de măsură ale prezentului: satul există prin el însuși dar, fatalmente, toate conexiunile, toate discuțiile se fac prin imaginea globalizantă eminesciană. Multi tărâni s-au proletrizat, se întințesc și fenomenul navetismului

dar a început să apară și să se contureze ideea reînnoțirii la sat.

Ca oamenii de aici își amintesc în fiecare zi de Eminescu și se pare firesc, dar și în prin identitate spațială comună, eminescieni. În fiecare casă există un volum de versuri de Eminescu, și absolut obligatoriu prin noblețea descendenței, prima carte pe care o citesc copiii, după etapa alfabetizării complete, rămâne „măștiara carte” a lui Eminescu.

De pe 16 iunie 1988 a și început comemorarea a 100 de ani de la moartea poetului ce va dura până la aceeași dată, anul viitor. Pregătirile au început de pe acum: mai întâi edilul: la Cătămărești se finalizează trotuarele, se construiesc două poduri la Cervicesti și Sîncesti, se repară toate așezămintele culturale. Lucrul cel mai semnificativ mi se pare construcția unei sere de flori, nu pentru comercializare ci pentru înfrumusețarea Muzeului și a celorlalte edificii memoriale.

Nu mă îndoiesc, toate florile se dedică, ideal, lui Eminescu. O seră care produce flori numai pentru Eminescu, care odată își cumărase de toți banii disponibili garoafe și mere — mi se pare un lucru tulburător.

La Ipotesti căminul cultural e deschis în fiecare seară, dar performanțele culturale mai de răsunet se obțin la căminul din Sîncesti. Se întințesc aici formați de dansuri populare, de obiceiuri tradiționale, brigade. S-a înființat un cor condus de dirijorul și compozitorul Gh. Căjocaru din Botoșani, care va avea un repertoriu de cinci-pe versuri exclusiv de Eminescu.

În comuna Eminescu din spațiul prezentului, flori și cantece pentru memoria lui Eminescu și prin El, pentru toată istoria noastră. Pomenirea lui, aici, nu trece doar print-o simolă recurentă aniversară, ci rămâne un reper, o coordonată existențială, o permanentă.

Înțelegerea vieții

Urmare din pagina 1

lind atitea virtuți că devine caricatural, și nici pentru caricatura înălțată la rang de personaj! Personajul, ca și „modelul” său (nu „personajul-model”) se naste, învață (sau nu) să trăiască și, după legile obiective, dispore — și se termină, adică, viața sa în cadrul literar (strict) al cărții pe care îl instăpânește; din cadrul acesta, însă, reîntră amintirea, în viața adevărată, el dobîndind durabilitate în timp. Dacă are calitățile necesare. Destule personaje mor, în constința cititorului, la terminarea citirii unei cărți. Din fericire, destule înfruntă vremea. Ei, supraviețuitorii literaturii. Că e înfățișat în tehnici și „cujori” diferite, că e singular sau colectiv, că și asumă toate cupele lumii sau că ispășește pentru ele, că schimbă lumea lui sau e schimbat la rindu-i de ea, că e învingător sau jertfit, că iubeste sau e iubit, că dăte te miri ce limbi ale pământului sau numai graiul apelor, pădurilor și vînturilor dintr-un loc care-i numai al său — toate acestea și altele, pot fi surse unor altele discutii. Important mi se pare ca locul acela al lui să fie chiar o „lume”; iar aceasta să fie lesne înțeleasă de către oricare cititor din „marea lume”. În sfârșit, lumea aceasta a lui, care poate fi un „loc” sau o „lume” în sine, un apartament, o cîmpie, un munte, o mare, să fie una reprezentativă și să aibă o constință a ei, să aibă o spiritualitate specifică, o „peisaj” în care să se înalte cititorii cum altele nu-s, prin gînd și faptă. Proza fiind, în fond, o construcție, la rîndu-i, majoră, iar eroii săi, purtătorii de constință ai acesteia, cum și ei înșiși, constințele epocii în care au fost zămisliti, acumu-

horia gane

Toamna se scot manuscrite din casă, pe furis, ca pe-un vis blestemat. Să fac maldăr în curte, se aprind cu obidă, și pină la prima ninsoare tot ard.

Un fum despletit se ridică din ele, zădărnice le-asmuți cu bidoanul de gaz. Sint din ceva care ține de suflet, bănuiala că tu însuși arzi.

Noaptea te caută. Nu ești acasă. Stai de priveghi și mihiită lingă foc. Luna țigănește din flăcări și fuge în pagini cu mai mult noroc.

Vintul le-ncurcă prin toată grădina. Grijiului, în destin iar le-aduni. Privești lung jăratectul ce mai macnește: un coș cu căpșuni.

lată

lată, sint într-un zburător, aud aripile bătându-i afară.

lată, și raza-i o ființă fantastică, dar nici azi n-am schimbat vreun cuvint.

lată cum cineva imprudent desface-un ceasornic deasupra furnicii.

Am înțeles

M-am aplecat să ridic un chibrit aprins, dar mi-ai strigat să nu smulg de pe cer steaua aceea.

Mi-am simțit mai ușor inelul pe deget. Intr-adevăr, plecaseră pasările călătoare.

Un corb mi-a trecut pe la geam în zbor fărâmițat.

Am înțeles...

Neterminata manuscrite.

Ale mele

Masa cu foi și coiete, altorul pe care sacrifică cuvinte, mici animale domestice, prin ardere de tot.

Inima ca-ntr-un acvariu.

Intr-adevăr, încep să semăn cu poezia mea.

De ce mi se-nplă ceva nepermis? Căd de pe-acum frunze scrise.

Grele filoaane de uraniu Vintul bate spicele de griu Și rizi de începutul în care viața-i Val de mare - Sub soarele grav Stă toț focalul oscurs Filoaane de uraniu împletind Și griul ride către zări.

Crește iarba

O auroră înălțată ca o cântăreț înimă-i pură o scrisoare: sunt bine mamă fericit și-a bună stare!

Invitație

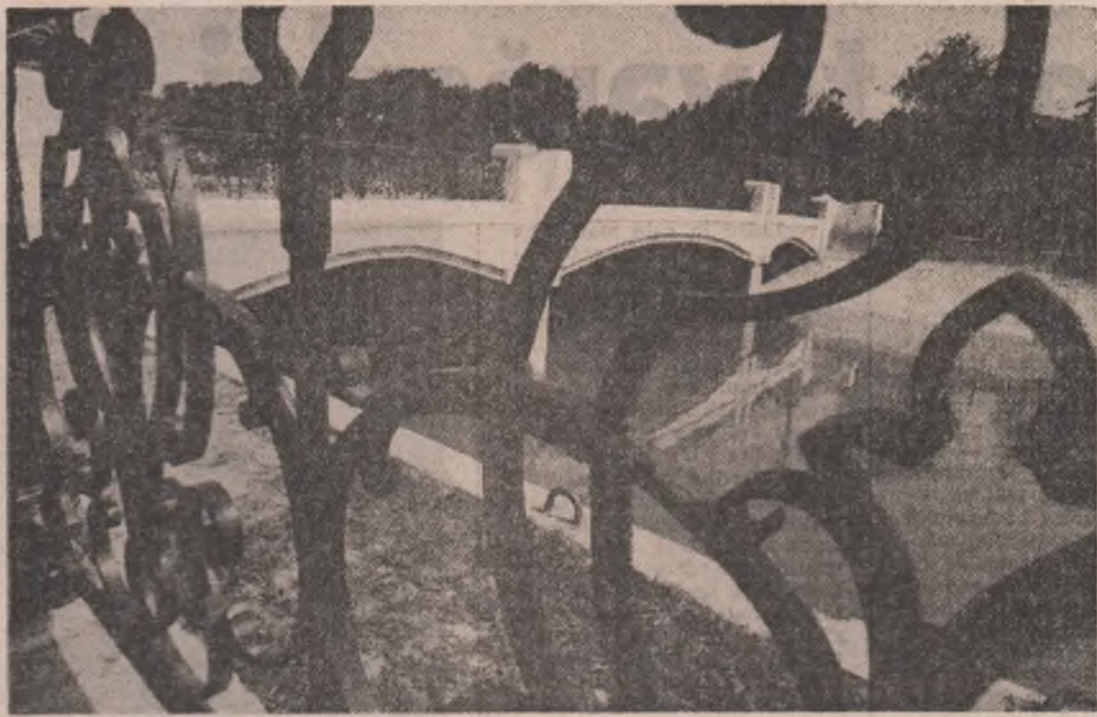
dacă fiecare fir de iarba ar fi o floară imaginativă și câmpul și dansași!

Predestinare

Născându-mă, dinainte am fost destinată acestui văzduh devorant, acestei lacome mări de priviri, acestei acestui vulcan infometat și, desigur, orice-ă face, timpul meu nu-mi aparține, eu, domni mei, nu-mi aparțin și nu mă pot răscumpăra cu toată viața mea.

lată pagina aceasta

lată pagina aceasta sorbă, lacom înghițindu-mă poemul acesta impudic hrănindu-se cu viața mea și eu privindu-l cum crește, lăsându-l să țigănească nerusinat în lumina feroce care la rindul o să-l înghiță și-o să-l risipească în cosmos, ca pe-un fenomen natural, cum și e de-altfel, născut fiind din mine.

Spiritul Cîntării României

nicolae sârbu

O veste de-a dreptul surprinzătoare, una din acele fericite întâmplări care te pun deodată în fața unui șocant și provocator înedit moment generator de întrebări fertile și semnificații aparte, m-a adus din nou la Oțelul Roșu, un tinăr oraș de pe Bistra bănățeană, purtând chiar numele oțelului. Credeam că știu destule despre această localitate pe care am văzut-o crescând miraculos, după anul 1971, când, la prima vizită de lucru a tânărului Nicolae Ceaușescu, s-a hotărât construirea unui și modernei platforme siderurgice, săci fiind ridicată prima oțelărie electrică cu cantare continuă din țară și din Sud-Estul Europei. Desaltfel, despre ea mi vorbeste bucuros de cum mă vede, Bandu Zăgan, primul orașului:

— Am început foarte bine acest an. Pentru a doua oară consecutiv, oțelării noastre au realizat peste plan 500 tone oțel electric. Asta-i, după șapte, nouăzeci nouă oțelărie care au fost în țară. E un mare, deal mi e cântăreț.

Abia pe urmă pot să-i comunic vestea, surprinzătoare pentru mine, care m-a dus de data asta în oraș. Tei cărți, la trei edituri, într-un singur an, este o performanță care te face să-i câștigi, să devină și-l consideri pe scriitor.

— Despre Mircea nostru-i vorba? Mircea Constantin Munteanu? A. Nu-i scriitor, e constructor. Tehnician constructor la serviciul investiții al întreprinderii. Și nu mă știu nici primul, nici al doilea din întreprinderea și din oraș care au fost în țară. E un mare, deal mi e cântăreț.

Scrierilor de la început, în anul 1971, se simțeau. Tei cărți, la trei edituri, într-un singur an, este o performanță în sine. Dar când autorul mai este și tehnician constructor, într-un oraș puțin cunoscut, fără tradiție literară, lucrurile prind să se deslășuiască un plus de semnificație, sau înțeles poetic și cultural, social și uman deosebit. Privit astfel, exemplul lui Constantin Mircea Munteanu este departe de a fi ceva înșolit. Iar înțelegând, au-

torii de cărți din Oțelul Roșu, oameni de diferite profesii, trăind și muncind într-un oraș în plină dezvoltare, în anul Epocii Nicolae Ceaușescu, toți despre care voi scrie în continuare depun mărturie despre efervescența spirituală a acestui timp, despre multiplele posibilități de afirmare a personalității umane în fiecare localitate a României socialiste. La toate acestea, la clima spirituală al unui oraș, la oamenii care-i dau personalitate, m-am gândit pornind de la exemplul celor trei cărți ale unui autor de care abia acum, spre surprinderea mea de reporter, am aflat.

— Sincer să fiu, avea să-mi spună pe urmă Mircea Constantin Munteanu, un om de 40 de ani, am învățat și din greșelile mele, ca din succese, din meserie și din gospodărie. M-am izbit în practică de multe probleme, a trebuit să caut răspunsuri la fața locului, fără nu știu ce proiectanți. Am sesizat, astfel, că nu prea sint cărți cu probleme practice la îndemână. Așa am început să scriu. Cit despre „Mici recuperări pentru meșteri mari”, predată la Editura „Ion Creangă”, ideea a fost a fetiței mele Da-

Și cuvintul

Și cuvintul cind, de pe amurg încerci să-l smulgi, se-mpotrivește. Dincolo s-a descumpanțat ceva, decade.

Mergi pe pământul aburit, apoi te-oprești. In oglindire cineva îți merge pașii.

„Încotro? Încotro?” strigi după el.

Cumplită-i fața celui care întoarce capul.

Imaginea

Vad atit de rar un poet! Cit de vag e popuilață planeta...

Din cer neaua cade albastră, pină la noi devine albă.

Fericiți cei aleși, cu talentul supliniit de geniu.

Stinge lumina, s-o dăruim tuturor.

O, de-aș găsi din timp imaginea să mă înlocuiesc pe pământ.

O lumină

Am roștit un ciorchine, și nimeni nu s-a mirat. Am scris un cuvint, nu-l mai pot alunga de pe coală.

S-a stins o lumină atit de tare, incit întunericul n-o îndrăzniit mult timp să se-apropie.

Dein neatenție la destinul poetul cu sine.

Manuscrite

Toamna se rup mai ușor manuscrite, parcă-au crescut într-un pam intens, toamna tirziu, cind pe mare, cocorii nu se pot odihni decit pe-un manuscris.

gheorghe daragiu

Ruga unui erou

Polen stelar Să-mi fie mina într-o zi Să pot ca ramură-nflori Acasă

Metamorfoze

Cit sens în zbor Și în seminte cită-nflorie! Din întuneric Lumina se naște Incrustăm în ea Chipul nostru Viaară ce arde -

Cit zbor în timp

Cită pace!

Anotimp

plouă lucid peste arbori peste pământuri - melancolia se-așează lin peste coline cu flăcări uriașe lumina de patrie vindcă orbii pasările își prefac spațiu în cîntec!

Geografie și pace

Acolo sus pe dealul milenar Soarele opasă

nastasia maniu

Lingă această inimă

abstractă

Mai bine în compania acestor poeme privind-mă cu ochii lor sticloși, neverosimili, clipind doar foarte rar, pîrînd că vad prin stratul gros de singurătate depus pe inima mea. Mai bine alături de aceste vorbe ascuțite și iuți care-si inchipuie că străpung pereții indiferenți ai caselor în care dormiți. Mai bine lingă această inimă abstractă și pură palpînd în spațiu limitat al hirtiei.

Ceață în calendar

E o ceață-n calendar și pare că de-aici nu poți uxor scăpa. Nari cu spăimă imi apasă țîmpla, cineva rîvnește urma mea.

Vad un minz în amintiri fugind (Doamne, fă cineva acest vis!) nu mai am pe nimeni, doar pe mine și poemele care m-au scris.

Autorul meu și-al nimănu, mă înhață poezia-n gheare. Cel ce singur stă și moare-n ea nici pe sine însuși nu se are.

Somn de vise albastre

Dinăuntru toți năvălesc afară, numai eu mai dorm într-o călimară și visez poeme lungi și foarte-albastre și iubiri prea roz și iubiri prea caste. Iar în vis se pare că mă las rescrisă cu mireasmă dulce-n pielea de căisă. Cind de vraja însă se face tirziu, străbat lung prin cer lanuri mari de griu. Dar se-naltă frig chiar în plină vară ori plouă ambiguu din zori pină-n seară. Locuiesc în cer, într-un bloc cu gaze și-nvâț arta, vai, de a sta în vase.

teatru

t

Recitaluri actoricești...

Fără teama de a greși, așa s-ar putea subintitula recentul spectacol al Naționalului clujean cu binecunoscuta și mult jucată comedie a lui Mircea Stănescu Micul infern. Este un act de temeritate aproape, ca în fața unui public avizat, cum e cel din Cluj-Napoca, și care într-o proporție incredibilă de mare este la curent cu scena Capitalei (fie prin informare, fie în mod direct și nemijlocit), să montezi acest text, ce face săl pline la Nottara de aproape două decenii, trecind (în această primăvară, pare-se) de patru sute de reprezentări. Pe de altă parte, adică privind lucrurile în fondul lor, avem de-a face cu o piesă care poate fi considerată, fără nici o malipozitate, ca o adevărată lecție de construcție dramaturgică (și asta nu numai pentru novecile în ale scrisului sau intru ale teatrului). Alt adevăr e că pe acest text nu prea se poate inova la modul formal; sau poate doar ca nu a exercitat încă o atare tentație, ca piesele lui Caragiale, cu rezultatele și „rezultatele” cunoscute... Revenit cu aplomb în regie pe scena clujeană în cursul anului trecut (cu Travesti al lui Baranga și cu Concurs de împejurări de Adrian Dohotaru), Marin D. Aurelian și-a propus, evident, în ton cu autorul, să dea un

spectacol solid structurat, pe de o parte, și în care mina rezizorala să se vadă prin actori, prin complexitatea și profunzimea interpretării actoricești, pe de altă parte. Și numai că nu i-a reușit acest lucru nu se poate spune. Adevărul este și că a avut o distribuție care, cum s-ar spune, s-a întrecut pe ea însăși de la primul și pină la ultimul (ca întindere de rol și nu ca importanță în economia spectacolului) interpret. De la Ligia Moga, începînd, adică, Specialist sau nespecialist fiind, își dai seama că ai în față o mare actriță și întrebarea ar fi doar cum de atita amar de vreme nu i s-a mai putut găsi un rol pe măsură (caci mici bijutierii interpretative a dat stagione de stagione); Soarea Ligiei Moga este un personaj dens și de o mare vigoare interioară, cu triplu rol (de dinamizator, catalizator și și rezonator) în evoluția fabulației, personaj de o mediocritate spirituală impecabilă, cu un apetit de a se afla în miezul problemelor implacabile, de o neostoiță vivacitate și cu o benignă în fond voință de a-si impune propria linie de conduită și propriul sistem de valori, propria viziune asupra realității; și așa se face că personajul suferă evident (și minunat redat actoricește) modificările biologice impuse

de trecerea anilor dar rămîne inamovibil în plan interior. Cuplul celor doi soți, în interpretarea Marii Seles și a lui Octavian Lăluț, alternează într-o tonalitate comică ce pe alocuri își dezvăluie fără putere de tăgădă duioase unde de tragism, cei doi actori dozin-du-și cu finețe și trăirile sincere profunde și delatașările de personaje (ce le-au permis o ușor malicioasă comentare a lor), în timp ce Bucur Stan parodiază abil suferințele amoroase ale Doctorului, lăsîndu-ne în amintire o anume tristețe. În același timp, Ion Marian, pedălînd pe acea luciditate pe care o dă bunul simț țărănesc, tradițional în literatura noastră, construiește o Ordonanță oarecum în pîndant cu Soara, adică spectacolul schimbat de trecerea vremii, dar cu un instinctiv și permanent păstrat simț al echilibrului. Victoria Mischke și Petru Dondos nu s-au arătat complexați de aparițiile doar de un act, construind cu exaltate (și mult umor) lumile celor două personaje, prima printr-o subtilă nuanțare a juvenilei inconștiente cochetării speriate de realitate la un moment dat, iar cel de-al doilea recurgînd la o parodie a parodierii aceluși tip de ofiterăș în curs de parvenire de la început de secol. Și per total luînd lucrurile, fiecare a venit cu ceva în plus față de ceea ce făcuse pină acum pe scena clujeană. Și să nu uităm acel decor de capac de cutie de bomboane fondante, în care timpul schimbă doar neesențiale amănunte - adică ilustrația replicii unui personaj că „NU am realizat nimic în viață” sau, în orice caz, foarte puțin - aparținîndu-i lui T. Th. Ciupe.

Radu Bădilă

film

f

În căutarea filmului pierdut...

...sau Trei „romane” cinematografice își intitulează Tudor Caranfil incitantul volum consacrat genezei unor opere care n-au existat niciodată integral, dar care au constituit autentice repere istorice și estetice datorită unicității lor. Primul „roman” este dedicat filmului Războiul Independenței al cărui regizor a fost considerat, pină nu demult, Grigore Brezeanu. Paternitatea opereii este definitiv stabilită și riguros demonstrată în urma revelațiilor produse de apariția unui bogat fond documentar ce a aparținut marelui actor care a fost Aristide Demetriade (revelație facilitată de concursul criticului Ionuț Niculescu). Fără a oculti numele autoricele (cu șase ani în urmă și T. Caranfil îl considera realizator pe G. B., desi încă de pe atunci afirma în Virstele peliculei că „noi descoperim sint posibil”) și pe cele polemice, autorul re-compune atmosfera epocii în care s-a turnat primul mare film românesc de evocare istorică și schițează argumentul, cu bogate date, geneza întregului film - astăzi păstrat doar fragmentar -, crîmpele biografice ale principalilor protagoniști și autori, relația profundă stabilită între marii slujitori ai scenei românești și arta care abia făcea primii pași în lume. Pe baza unei vaste documentări din

care nu lipsesc acte oficiale, jurnale personale, scrisori, extrase din presa vremii, mărturii contemporane, însemnări, variante de scenariu, interviuri, declarații inedite autorul stabilește priorități în perspectiva unei analize comparativiste cu realizările pe plan european, fixează ecourile internaționale și consacră cu elocvența datelor recent descoperite pe realizatorul unei opere-unicat în întreaga istorie a filmului românesc pină mult după debutul cinematografiei socialiste. Acesta sînt Aristide Demetriade (regizor) ajutat în faza scenariului de P. Liciu și C. Nottara, Grigore Brezeanu (organizator și producător) și Leon Popescu (finanțator). Despărțirea de legenda regizoratului lui G. Brezeanu mai impune o concluzie importantă și anume faptul că inițiativa realizării unui film de artă, unul dintre cele mai ambițioase proiecte realizate pe plan european la acea dată (1912) a venit din partea celor mai de seamă reprezentanți ai elitei teatrale a țării (Nottara, Liciu, Demetriade, Soreanu, Toneanu) care au devenit la începutul secolului inițiatorii mișcării cinematografice la noi în țară.

Capitolul rezervat genezei filmului Que viva Mexico!, niciodată montat de autorul său - S. M. Eisenstein - schițează etapele călătoriei acestuia în Europa și America între 1928-1932, aducînd noi date asupra avaturilor dramatice ale peliculei montate sub diverse titluri de mediori cinești sau numai discipoli ai regizorului sovietic. Tot atit de pasionant ca și evocarea prezentei lui Eisenstein la primul Congres al cinema-cografului independent sau la Paris și Hollywood, unde materialul filmat în Mexic nu și-a mai găsit niciodată conexiunile, racondurile și tempourile gîndite de autor, apare și evocarea perioadei de creație ce cuprinde alte două marcate titluri - Lunca Bejinului Nevski și Ivan cel Groaznic și nu mai puțin excepționale considerații teoretice referitoare la muzică și culoare. Tripticul „romanelor” se inchie cu cel rezervat filmului Sierra de Teruel - Speranța (regia: Andr Malraux, operă unică în creația autorului), care alături rigorează documentarului cu tensiunea dramatică a celor mai sincere felii de viață surprinse pe scena războiului civil spaniol, tragic prolog al celui de-al doilea război mondial. Incursimi biografice și se alătură organice considerațiile asupra opțiunilor estetice și politice asumate de Andr Malraux, opțiuni bogate în sensuri și valori, ce luminează cu precădere umanismul generos practicat de mariele om de cultură francez. Scrisă cu pastune și rigore documentară cartea lui Tudor Caranfil se impune prin calitățile de stil, informație și sinteză necesare unei adevărate demonstrații de istoriografie cinematografică, de euristică eliberată de inerții și convenționalism.

Călin Stănculescu

LA FESTIVALUL DE POEZIE «ODĂ PĂMINTULUI MEU — MIHU DRAGOMIR — BRĂILA

vasile muste

Răs-colind prin Maramureș

tot rostuindu-și țara cu fața mai presus de umerii pe care purtat-au primăvara crescute alina iarbă în cite-aveau de spus că a rămas acolo poetă numai Mara

și liza amindouă mai scriu cum au trăit părinții români în albiașul în Găul cum își jurau copiii pe lama de cuțit cămașa libertății s-o-mbraca mai întâi

oșa născură toate după ființa lor învrednicindu-și umbra și-nmugurindu-și clipa dar au lăsat sub cerul de întemeietori să le semneze păsări poeme cu aripa

Primăvara dinspre toamnă

voi renunța și eu la veșnicie întindecind potecile în zare doar primăveri pierdute îmi vor scrie cu iarbă versuri de însingurare

imi va fi sete ca de o iubită cu liniile visului fierbinți de fiecare casă împietrită pe umerii bătrânilor părinți

o altă vreme voi purta sub scut călătorindu-mi urmele mereu numai creionul îl voi fi trecut prin toată iza sufletului meu

Sentimentul unirii

noaptea în Ardeal printre sălcii ude pasul ancestral cine mi-l aude

pohta lui Mihai leri-i verde ler peste șapte cai picură din cer

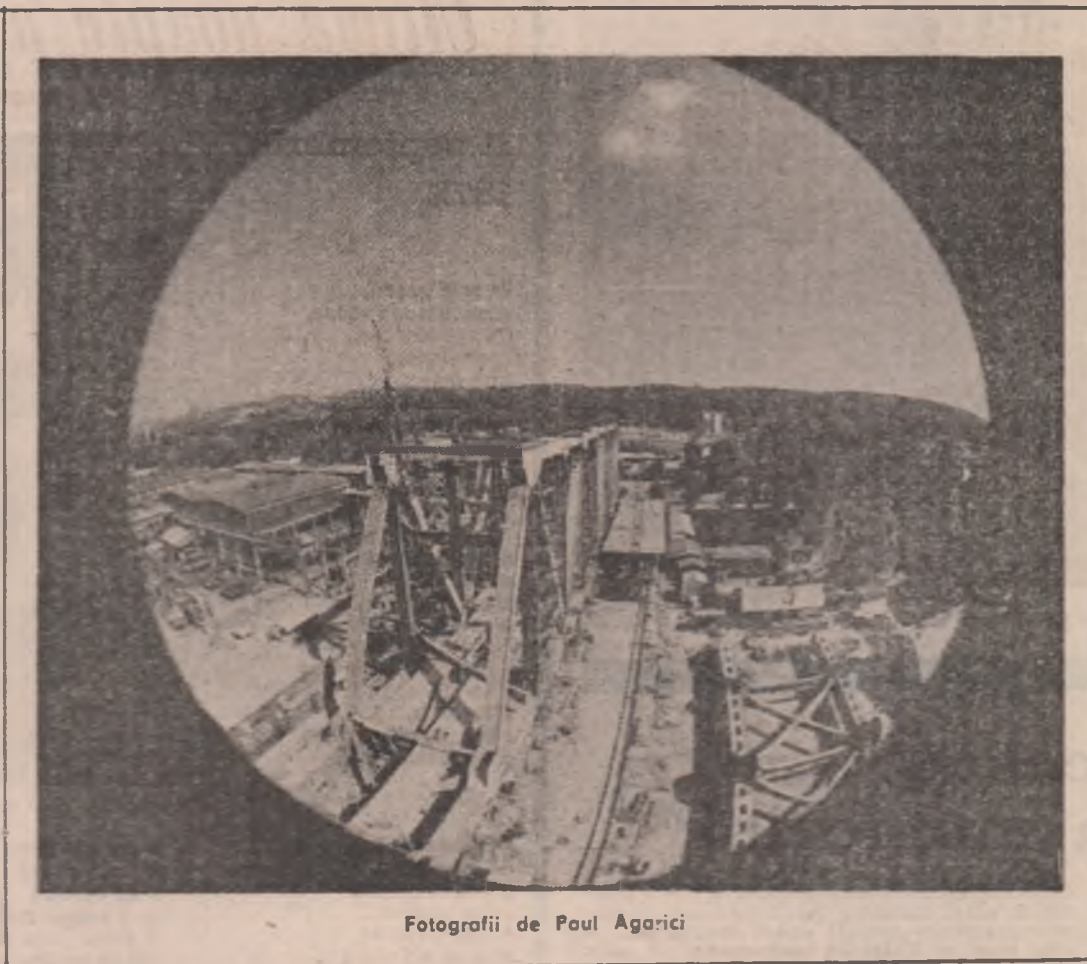
și cum vin de lin rouă mi se zvință mirele Destin și Treime Sfântă

Împăcarea cu mine

Tudor visul tău răzvan vindecat de nelumire într-o zi cit într-un on stă cuvinte să respire

îndrăznește în oforă umbra să te insenine eu cu mama într-o seară ne-am mutat de tot în tine

tu cu noi te sfătuești înăuntrul tău mărunt geana cind o arcuiești cer îți faci peste pământ

Fotografii de Paul Agarci

mircea motrici

Întâlnire așteptată

Prima dată și-a cerut scuze. Un muncitor mi l-a răpit din fața mea tocmai cind mă pregăteam să-l pun prima întrebare. A picat în fabrică. Mi-a promis o altă întâlnire. Asta se întâmpla cu puțin ani în urmă.

A doua oară mi-a prezentat citiva colaboratori care mi-au vorbit despre întreprindere. Eu vroiam să vorbesc cu ei. Și iată că și acest dialog s-a așezat. A treia oară ne-am întâlnit pe plajă la Constanța. Ne-am propus o întâlnire a doua zi. Ea nu s-a mai întâmplat. Timpul s-a adăos pe nisip în acest dimineț. Apoi, cu altă ocazie, aveam să descopăr că omul cu care doream să discut lubește poezia. Ba a mai și frecventat cenacluri literare, de vremea studenției. Îl știam „bolnav” de poezie. Cineva a avut grijă să-l facă o surpriză la întâlnirea de douăzeci de ani, de la absolvirea liceului, un coleg citește în plin o poezie. Întrebă cine-i autorul? Nu se ridică nimeni. Colegul îl „afurase” un caiet cu poezii acum douăzeci de ani, și acum, cu acest prilej îl-a înșelat.

Așa că ne întâlnim, în sfârșit, într-o zi de meiez de octombrie. Din buzunar scoate o foaie pe care are copiate câteva versuri. Și discutăm a alunecat spre literatură, spre alte târmuri și nicădum spre ceea ce-mi doaream. Am hotărât să-l vizitez a doua zi, chiar la birou. Îl prind chiar după o „operativă”. Sala de consiliu. Aștept. Și bea că-l aștept. Acum cred că nimeni nu te poate împiedica să discuți. Ce a fost? Ce s-a întâmplat de-a lungul a șase ani de cind îmi doream să conversez acest întelnic? Intotdeauna, o curioasă simțare.

— Acum, pentru că vă am în față să începem cu „noaptea”.

— Da. Sînt unul din cei care nu mă bazez pe memorie. Pe orice material îpesc la loc de rezoluție sau diverse completări o hîrtică cu cuvinte care mă-lîm în minte.

— Spuneți-mi despre profilul întreprinderii.

— Făcăm reparații capitale la automobile sînt la sută. Acum am ajuns la un procent de cincizeci la sută pentru că am trecut la realizarea de unitate pentru automobile, mașini de locomotivă, nave, apoi piese de schimb pentru vagoane, piese pentru utilaj comercial. Întreprinderea s-a înființat în anul 1965. Este o unitate eterogenă privind structura producției și a tehnologiei. Mai producem piese din fontă, mase plastice, garajuri, cauciuc, elemente din sistemul de frînare la autovehicule. O parte din produse le și exportăm.

— Ce a fost mai greu în munca dumneavoastră?

— Reprofitarea unității din trecut. Oamenii au vrut să plece. Trebuie de ei cu dinpi. Și mă bucur că mulți m-au lăsat.

— Care au fost multumirile dumneavoastră.

— Am înființat o secție în satul Salcea. Da. Aceasta este cea mai mare satisfacție. Și să vă mai spun de ce. Secția produce piese de schimb. Și lucrurile mici rezolvă probleme mari. Dar nu acest aspect vreau să-l accentuez.

— Vorbiți-mi despre oameni.

— De cind așteptam această recomandare... Am pornit unitatea cu un nucleu de bază venit de la Pașcani. Oamenii deosebiți. În preaj-

ma omologării unor dispozitive stăteau zile întregi în fabrică. Nu conta pentru ei ora la care mergeau acasă. Ușor și ușor, la mine cind aveam grijați și rugam să mă ajute. De fapt, prin tot ceea ce mi-am făcut se regăsesc în fiecare colț al unității.

— Prin usa întredeschisă secretara îl chemă pe director. Sînt ca și pierdut din nou și nu voi putea termina interviul.

— Să-l văd pe directorul care mă invită să vizitez întreprinderea.

— Azi n-am trecut încă pe la oamenii. Este ora 13.

Și astfel, Gheorghe Toma îmi oferă un alt „argument” al explicației prezentei celor doi oameni în întreprindere, al sentimentelor lor de statornică revenire acolo unde s-au simțit oameni între oameni, s-au dăruit cu toată energia și priceperea sîmțurilor, colectivității, muncii. Am privit o instalație care poartă semnătura lui Eugen Gavrilu. Punerea ei în funcțiune a însemnat înlocuirea unui utilaj care, adus din import, ar fi costat o jumătate de milion echivalent în valută. Ne-am despărțit, i-am lăsat în plin sfat — poate se contura o altă idee din atita experiență tehnică —, întelegind că, pentru om pasiunea muncii are multe resorturi vitale.

— La plecarea de la întreprinderea de reparații auto... Suceava am privit încă o clipă la cei trei rămași în mijlocul halei. În stînga și dreapta lor vîrtele de muscate se pregăteau să înflorească.

LA FESTIVALUL DE POEZIE «TINERETUL ȘI ISTORIA — COSTEȘTI, HUNEDOARA

mihai bogatu

Patrie tinără

E tinăr griu-n spice, țară, E tinăr griu-n piinea din cuptor, Că-i tinerețea-n vecie primăvară A reîntoarcerii luminii-n viitor.

Și-n mărul tău de ziuă, ales pentru iernat, E-o toamnă românească, arcată în covoare, E timpul tău cel tinăr un dor înaripat Cu fiecare faptă, iubită-n colț de soare.

Cunoaștere

Aud chemarea unui ochi de fîntînă să bea apa de dor a timpului treaz. Izvoarele singelui curgind printre lezezi Să fiu mai aproape

e România acesta care mă cheamă să-l ascult cum șoptește și să văd cum toamna de aur rodește griul ales de palmele mele.

Cîntec

Răsărind la templu mea, întregă, Patria mi-aduce un descînt: „Să o limba românească dragă Cîi te vei răsări pe-acest pămînt!”

Răsărind în ochiul meu, întregă, Patria-mi-duce un vesmint: „Poartă-ți portul ca să-ți fiu dragă Cîi vei dăinui pe-acest pămînt!”

Răsărind în mina mea, întregă, Patria crescă într-un cuvînt: „Apără-mă, cîi îți sînt de dragă, Lupă-te să și curăc acest pămînt!”

LA CONCURSUL NAȚIONAL DE POEZIE «PORNII LUCEAFĂRUL — BOTOȘANI

doru mihai mateiciuc

Clepsidră

coapsele verzi de-atîta spumă înfînțuie digul

de sub coaste încep să zboare primii fluturi

și cad frunzele de pe tine intruna

și această atingere, și acest fir de nisip iubită (mai mult nu pot porunci)

dragostea este trînică asemenea zidului chinezesc și nici un cuvînt sub coaja uscată a pămîntului.

Ultima lebădă

sub lacul incremenit continuă să danseze patinotoarea

Poesia

mă lipeam de sinii tăi ca o frunză și eram singur / înaintea celorlalți

mă visam sub pleoapa ta continuîndu-mă prin sute de umbre

vedeam dinți strălucitori, sub pleoape arse eram transparent ca un sunet

oglinzi dezvăluiau mozaicul singelui carnea îmi ascundea ochii

orb, pe scutul cald (zgometele bălăilei mai răsunau în porii)

pornit din aceeași strălucire cu moartea floarea trecea prin frunze, floarea trecea...

cerneala urca pe miini, scormonea sub pleoape încercînd să te afle încercînd să te afle

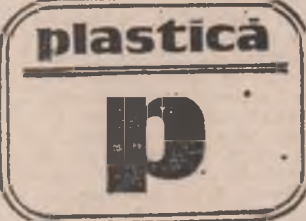
Sosirea primăverii

atunci am ingenuncheat / mi-am repetat e timpul să te oprești din moarte

coorii se aruncă în zbor, vin spre noi săgețile vinează olte săgeți acesta să fie peisajul?

cade seara pe poartă, ca o cascadă cade seara pe poartă și-o innoaie cade, însă eu vreau să deschid omurgul

pătrund sub o mîntie, mă întind pe spate acum sînt asemenea stelelor și dorm cu stelele alit de aproape că-mi vine să mă oprac din trecere.

Instantaneul unei durate

„Viața nu-i teatru” este crezul ce-l clamează prin fulgerarea declinului aparatului său de fotografiat Paul Agarci, ori de cite ori sondează lumea realului cu perseverența martorului omniprezent și cu toate antenele conștiinței sale artistice și civice deschise către viață. L-am întâlnit în citeva rînduri absorbit cu totul de munca sa de cercetător în arheologia prezentului, portretizînd clădiri, străzi, fîntîni, arbori, margini de sat, grînjii de pămînt ai ogoarelor proaspăt arate, ori modelînd în lumină pieziș arhitecturile chipului uman surprins în nobila lucrare a gîndului.

Agarci nu trece prin lume ca turistul insolent în goană după suveniruri dulcele măsluite-n săruri de argint. El este pătruns de scrupulul repertoriului-iscoditor în căutarea acelor clipe fierbinți, care hotărăsc traectoriile timpului și ale civilizației în care trăiește. Artisticitatea lui Agarci constă în forța expresivă a scrutărilor sale asupra orizonturilor vieții. El înțelege arta fotografiei drept mijlocul ideal de adevare a sensibilității și receptivității umane la mișcările alit de dinamice și

complexe ale prezentului. Pentru că sensul fotografiei este tocmai această capacitate unică de a eterniza prezentul. Și Agarci a tradus această funcție a artei sale cu aplombul și puterea de emoționare ce-i sînt caracteristice. El se vrea un demn continuator al unei întinse pleiade de maestri ai obiectivului, care au împins acest meșteșug pînă la virtuozitate. Agarci rămîne, de aceea, un adept al imaginilor albe-negru, teritoriul în care realul se regăsește în dimensiunile lui dramatic, și unde gamele de griuri și magice rol al luminii — naturale sau dirijate — concentrează infinite nuanțe sensibile și expresive. De multe ori, o bună fotografie alb-negru poartă în sine o vibrație cromatică mai densă și mai elocventă decît a unei replici color propriuzise, aflată, datorită handcapurilor de ordin tehnic, la palierul suficienței veriste, ilustrative.

La Teatrul Mic, pretextul spectaculului al unei „Scrisori pierdute” de ultimă oră i-a prilejuit artistului fotograf o altă modalitate de a-și manifesta autoritatea mărturiei posibile. Agarci se situează în postu-

ra cronicarului de eveniment artistic. O întinsă galerie de portrete extrase din magma unei meta-realități, a unui univers creat sub spotul incandescent al reflectoarelor. De data aceasta, Agarci sondează în-suși teatrul — ca dimensiune a vieții și ca lume posibilă. Și o face tot cu instrumentele repertoriului de eveniment. Pentru că el portretizează înfinita modelare a stărilor de spirit și emoționale ce populează scena, refăcînd tensiunile și dinamica dramaturgiei prin succedarea kinogramată a tipologiilor născute la rampă în derularea actului teatral.

Și cred că tocmai în această subtilă arhitectură a portretului în mișcare, așa cum a conceput-o în această expoziție Paul Agarci, constă performanța artistică a expozanților. Dincolo de ipostaza de martor pe care și-a asumat-o, prin natura sa, obiectivul fotografic intruchinînd, pe ansamblu, un fel de portret al spectacolului, „instantaneul unei durate” — capodopera caragialeană —, Paul Agarci a investit în arta portretului-fotografic virtuți ce sfidează iluștrativismul de album, în favoarea surprinderii reliefului interior care conferă atita viață și forță expresivă universului uman.

Corneliu Antim

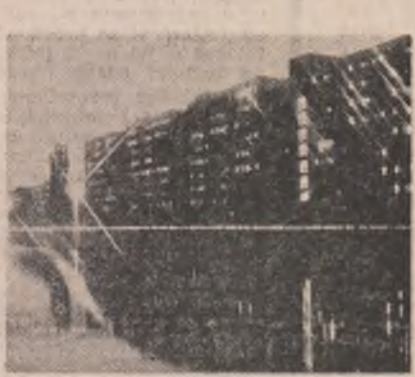

Concerte camerale

În sala Studio a Filarmonicii „George Enescu”, a avut loc un recital susținut de doi elevi al Liceului de artă purtînd numele marelui nostru compozitor. Tînărul percuționist Cristian Balesa ne-a propus un program divers, la xilofon și marimbafon: „Doina Otului”, „Romania în fa major de Beethoven”, „Invîrîtă”, „Dansuri lăutărești” de Pablo Sarasate, „Derby galop” de Sommerfeld și „Trei miniatuiri pentru marimbafon și orchestră”. (În primă audiere) de Valentin Petculescu. O mare parte din piese constituie prelucrări pentru instrumente de percuție, adaptări ale unor partituri de vioară, adaptări care dovedesc o excelentă cunoaștere a resurselor instrumentelor de percuție. Cristian Balesa are datele esențiale pentru un bun instrumentist și un simț ritmic remarcabil, o agilitate ieșită din comun, precizie a atacului, frazînd totodată cu simț în limitele pe care, bineînțeles, le permite specificul instrumentului; îi lipsește încă o anumită experiență a sălii de concert, care va veni cu vremea, sîntem siguri.

În partea a doua a seriei camerale de la Filarmonică, am ascultat-o pe violonista Simona Avesalon, acompaniată la pian de profesorul Adrian Tomescu, interpretînd Partita a II-a (Sarabanda și Giga) de Bach, Sonata nr. 1 de Mozart, Sase dansuri românești de Bartok, Sonata de Dînu Lipatti și Fantasia appassionata de

Vieuxtemps. În ceea ce privește calitățile acestei tinere violoniste, putem spune că, deși realizarea artistică a concertului nu a fost peste tot la același nivel (presupun că diferențele au fost pricinuite de faptul că unele dintre lucrări erau mai proaspete în repertoriul său, lipsindu-i deci acea siguranță pe care ti-o dă „lectia de multă vreme știută”), se observă totuși o anumită maturitate a interpretării. Bineînțeles, mai sînt multe amănunte de pus la punct, multe subtilități ale tehnicii minii, însă nu este exagerat să afirmăm că Simona Avesalon posedă datele unei viitoare interprete de excepție. Un plus de experiență îi va

viorel cosma

Amiaza unui cîntec

Amiaza unui cîntec Poartă în ea Strălucirile de soare Ale zenitului, Ca pe o comară Ascunsă discret În bălăile înfiorate Ale inimii, Și descoperită, lăta, Atit de tirziu, În fulgerul de lumină Al unui gînd.

Amiaza unui cîntec Este ploaia binefăcătoare A cuvîntelor Limbii române, Fecundînd În sufletul poetului Semnele dorului, Și ale iubirii, Și ale visului, Flori dăruite Oamenilor Insetați de înalt.

Cîntecul virstei

Cîntecul virstei mele, Aripă de zbor Împrumutată visului, Un vis în care Lumina A dormit și ea Într-un ungher, Și peste întinsuri De cer S-a trezit stăpînă Noaptea grea Și a cuprins nemărginitul Ca să adăpostească Toate tainele Cite se pot petrece Doar la licăritul palid Al stelelor, Firave lămpașe Aruncate pe boltă Să străjuiască Iubirile eterne, Iubirile vieții Și ale virstei mele.

În iarbă verde

În iarbă verde luminînd aprîns De razele de soare-ascunse-n ea, Trezită ca o ciută primăvară Și iarbă de aroma ei e grea. Sub poșii trecătorului se pleacă Și-apoi se-nalță iar spre cerul cald, Și pe covorul ei pictat cu stele, Un gînd, un dor, un vis am desenat. Privește tu, adăpostit în umbra Stejarului din margine de drum, Te bucură și tu de primăvară Ce-a înflorit sub poșii tăi acum. Căci în lumina ierbei ce mijeste De razele de soare-ascunse-n ea, Trezită ca o ciută primăvară Și zarea de aroma ei e grea.

Cite un gînd de pace

Ne sînt ochii limpezi, e în ei lumină Cînd primim la joaca puiului de om, Și deasupra noastră boltă-i mai senină Că-n livada vieții a rodit un pom. Cîi bucurie pot în noi s-adune Primii pași, un zîmbet și apoi un zbor, Un copil e-n lume dulceă ei minune Cînd ne-adoarme-n brațe surîzînd ușor. Ca să-i fie somnul liniștit sub soare Și să-i fie-asemeni visul luminos, Să-mpletim cunună cu o păcii floare Pentru toți copiii lumii drept priinos.

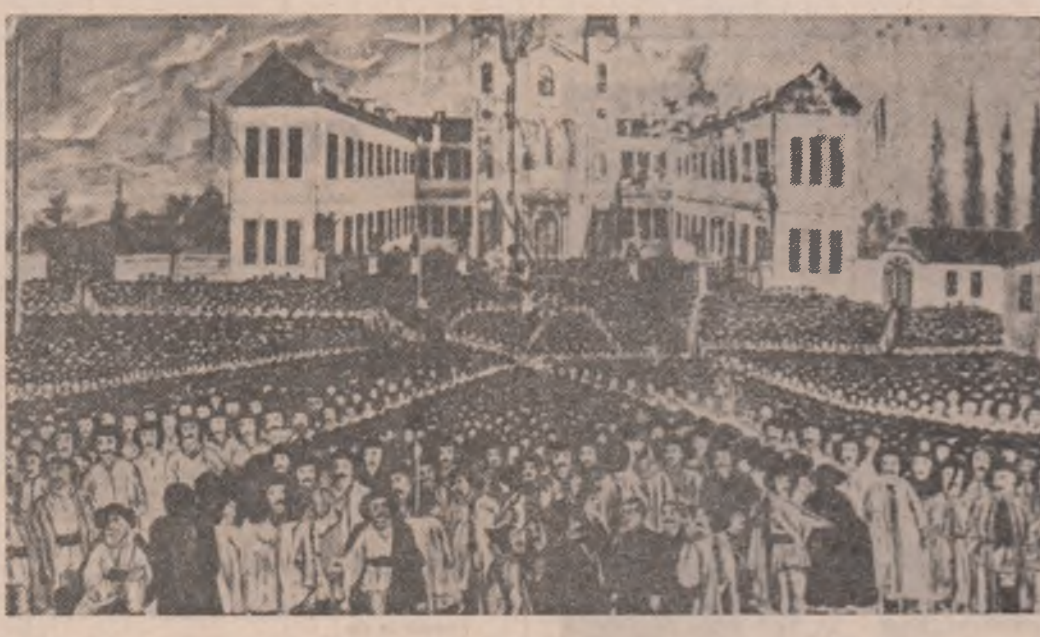
Și să fie cerul un covor de stele Noptilor semine cald ocrotitor, Toți părinții Terrei să aștepte-n ele Cite-un gînd de pace minime odor. Să ne fie ochii plini de bucurie Cînd primim copiii evînțit în joc, Căci de-i pace-n lume și o omenie Pentru-ame crunte nu mai este loc.

Și să fie cerul numai florii și soare, Să răsună-n case risete zgolbi, Hai, întîndeți mina către noi, popoare, Fie-n lume pace pentru-ai ei copii!

aduce, credem, acea spontaneitate care trebuie să caracterizeze o interpretare întind către originalitate. Într-un alt concert cameral, organizat de Biblioteca municipală „Mihail Sadoveanu” (filiala de muzică), intitulat „La porțile măiestriei” (de remarcat țînta interesantă a seriei muzicale, unde artele surori — Indoeobi poezia — și-au avut locul lor privilegiate), am avut prilejul să ascultăm evoluțiile pianistei Ioana Petrina-Suciu și ale violonistei Mariella Sărmășanu-Cortez, acompaniată la pian de profesora Smaranda Ilea. Amindouă interprete, eleve în clasa a VIII-a, au prezentat unii public numeros piese alcătuite din repertoriul ce urmează a fi prezentat la concursul de admitere în clasele de liceu, asemenea recitalului avîndu-și totodată un important rol în a obișnui pe foarte tinerii candidați la treptele superioare ale învățămîntului artistic cu atmosfera de concert, care, de altfel, este un veritabil examen dat în fața celui mai pretentios juriu: publicul. Remarcăm astfel incipientele calități ale interpretelor, notînd că, în timp ce Mariella Sărmășanu-Cortez pare a fi mai degrabă dominată de factorul sensibil în interpretare (care, mai tirziu sperăm, va evolua în acea sus-amintită spontaneitate caracterizînd interpretările de originalitate), Ioana Petrina-Suciu acordă mai multă atenție formei, construcției muzicale. Pentru amindouă elevele, drumul marilor performanțe este, desigur, la început: dincolo de datele primordiale ale talentului (indiscutabil prezente aici) este necesară acea înmagazinare a unei uriașe cantități de studiu, de muncă, care lărgie subliniată a orientării culturale, care ordina fără de care abordarea marilor partituri clasice este neconvingătoare.

Viorel Crețu

Marea adunare de pe Cimpia Libertății

N. Bălcescu: Recucerirea memoriei

Intia expresie a unui enciclopedism critic în cultura românească trebuie socotită a fi, în opera lui Nicolae Bălcescu, „Puterea armată și arta militară de la intererarea Valahiei și pînă acuma” (1844) un opuscul conținut un proiect de studiu conjugat și, deopotrivă, de examinare a documentelor, născut în însoțirea, prin aceasta, dimensiunea enciclopedică cu o metodă critică, aceea care, înainte de toate, dă criteriile modificabile și asigură durabilitatea unei viziuni.

„Puterea armată și arta militară” pornea de la absența și de la goluri, considerind, cu dreptate, că „o istorie adevărată națională ne lipsește”. Într-o istorie propriu-zisă ca fenomen obiectiv și nici documentată ei. Documentele sînt, însă inițialele românești în a le colecta și a face sinteză ar fi lipsit: istoria „zace încă supt pămîntul cronicilor și documentelor contemporane. Nimeni pînă acum nu s-a încercat s-o dezgropă și încă nu ținem în față, ca un obiect de studiu, nici un document istoric, nici un document literar, nici un document științific, ci mai degrabă acele românești căci, zice Nicolae Bălcescu, istoria, cite se scrieseră, n-au făcut decît „biografia stăpînitorilor”. Așadar, a scrie „istorie românească” ar fi a scrie „istoria poporului românesc”.

Așa fiind, rezolvă că istoria însăși e o formă enciclopedică de vizionare a unui obiect prin el însuși divers. Aceasta reclamă, înainte de toate, prezenta loialtă a evoluției ideologice și a lumii sociale, a moravurilor și comertului, a culturii și mentalității, a face într-un cuvînt „Enciclopedie”. „Nimeni nu ne-a reprodus cu acuratețe — adaugă Nicolae Bălcescu — instituțiile sociale, ideile, simțimentele, obiceiurile, comertul și cultura intelectuală a venitorilor trecuți”. Apoi, documentația încă neadunată atunci și care, pentru un istoric, e trebuincioasă ca și aerul însă anevoios și pretinzind sfârșiri mai presus de puterile unui om. Nicolae Bălcescu propune, pentru istoria ca enciclopedie, o altă adunare, posibilă, de „enciclopediști” și, prin aceasta, o elaborare colectivă, aptă a recupera prin sinteze parțiale ceea ce încă era cu neputință de îndeplinit de o singură minte. „Nu pot pretinde a fi istoricul fără mele”, zicea el și în aceste vorbe nu mai răsună umilinta retorică a lui Eftimie și Azarie ci o tristă de om lucid și „pentru care veacurile de rupturi se consumaseră într-un mod dramatic. Așa încă, „Puterea armată” este doar o ipoteză și o încercare de metodă, o propunere care să acopere, provizoriu, golurile, ieșită din sentimentul unei necesități de reamintire. „Cît de mare trebuință însă am avea de o asemenea istorie!” — zice Bălcescu, încercîndu-se a recupera ceea ce era de făcut cu mult înainte de el și nu fusese cu putință din motive de nenoroc. Istoria însă este acum o chestiune de misiune și de accesibilitate, imperfecția în mai multe priviri, am voit numai să arăt chipul și drumul ce ar trebui a se lua spre a se scrie o istorie, încercînd că, țirzul sau curind se va ridica și între români un om, care să aibă curajul și vîndicția să ia asupra-săi sarcina.

În totul, istoria e vîzută de Nicolae Bălcescu ca evoluție a unui popor, înaintînd fenomene cu organizate: „Soarta părinților noștri a pregătit pe a noastră; instituțiile lor sînt baza instituțiilor noastre; și în această calitate participase an în și în secesiunile dietei feudale din Cluj, nu l-au găsit nepregătiti.

În schimb, intelectualii români, spre deosebire de popor, s-au dovedit a fi foarte dezorganizați. Nimeni nu ne împiedică a zice, că în Barotiu a popor o îngrijorătoare întrebare: Cine este bărbatul care pășind la mijloc să ne arate calea drept mintuitoare; să ne ia de mîni și să ne zică: veniți încoace aici să pornim, cutare să voiti, acestea să pretindeți înainte de toate?”

Omul acesta a fost Simion Bărnuțiu. „La 25 martie 1848, scrie Karl Marx, studentul Simion Bărnuțiu a pus în circulație printre românii din Sibiu o proclamație manuscrisă care chema poporul român la adunare generală. Ea se termină cu cuvintele: nu vrem unire cu nimeni înainte de a avea dreptul să tratăm de la națiune liberă la națiune liberă”.

„Această proclamație a determinat convocarea marelui adunări naționale de la 3/5 mai, cu scopul de a face cunoscut doleanțele românilor mai înainte de data de 30 mai cînd dieta feudală fusese convocată pentru a proclama, în mod samavolnic, unirea Transilvaniei cu Ungaria.

În asemenea grele împrejurări s-a impus întrebarea: Cine s-a fie omul înzestrat cu necesarele cunoștințe istorice, juridice, politice, sociale și economice care să poată demonstra temeinic ce soartă a avut în trecut poporul român din Transilvania și ce așteaptă el acum de la revoluție?”

Omul acesta a fost tot Simion Bărnuțiu. În ziua de 2/4 mai 1848, el a rostit în catedrala Blajului, în fața unui distins auditoriu, în care se găseau și revoluționarii refugiați din Moldova și Tara Românească, cel mai „măduros” discurs politic din istoria românilor”.

Simion Bărnuțiu cere ca românii să se unească cu toate națiunile care recunosc libertatea națiunilor și o respectă. „Toti trebuie să fim uniți între această”. „Tineți cu poporul, înzestrați el, ca să nu răscăiți, pentru că poporul nu se abate de la natură, nici nu-l pot trage străinii alt de user de partea lor”.

La baza discursului lui S. Bărnuțiu stau două mari idei: 1) marea adunare națională trebuie să stea război și să proclame independența națiunii române și 2) Unio Trium Nationum, Tripartit-ul, Aprobatele și Comulatele să fie abrogate și, acum în plin avînd revoluționar, să nu fie înlocuite cu o unire neîntreacă. Odată independentă, „Națiunea română” dă de știre națiunilor conlocuitoare că vînd a se constitui și organiza pe temelie națională, nu are dușmănie împotriva altor națiuni, le recunoaște tuturor aceiași drept și vellește să-l respecte cu sinceritate cerind respect reciproc după dreptate”.

A doua zi (3/5 mai) poporul, adunat pe un vast platou de lângă Blaj, care se va numi de atunci „CIMPILA LIBERTĂȚII”, Simion Bărnuțiu, ales vicepreședinte al marelui adunări naționale, l-a luat jurîmintă de credință din care se reproduc în române și 3) Națiunea română se declară și se proclamă națiune de sine stătătoare și de parte întregitoare a Transilvaniei pe temelie egale libertăți.

Activitatea revoluționară a lui Simion Bărnuțiu nu s-a terminat aci. A fost ales președinte al Comitetului conducător al revoluției și președinte al Comitetului de pacificare.

După înabuzirea revoluției și refugiatul la Viena. Un an și jumătate a fost student al facultății de drept. Deosebit de studios se menține departe de orice activitate politică. Dar cum studentul de talia lui și a lui Al. Papiu Ilarian, nu aveau ce căuta în Viena lui Bach, reprezentantului celui mai sălbatc absolutism, amoi s-au hotărît să-și continue studiile în Italia primul la Pavia, celălalt la Padova.

altminteri esențială căi propune o etică, posibilă, a elitei naționale contemporane cu el; cele mai multe aparțin epocii manuscrise, a celui secol al XVIII-lea enciclopedist și rustic (descrieri ale de convingători în câteva studii recente de Ciprian Zăbura) și unele cronicele sînt editate prin copiere și nu la tipografie ci, din nou și ca în Evul Mediu, la scrișorile. Bălcescu citește și citează pe Radu Greceanu și pe Cantemir, pe Ureche, pe Ștefan Ladescu, pe Costin și studiază, dintre străini, pe Boscovich și Dlugosz. Acestea sînt bibliografia cu o bună parte corecțiilor istoriografice clasice mîndru după cum Sulzer și Engel, conștient aci, conștientă seră temă de examinați pentru Școala Ardeleană. Istoricul reînnoiește un fir de așeză unde trebuia, remîntînd la tradiția, însemnădă a romanității de strică observată unită și propune o reproducere îmbogățită a unei istoriografii cu adevărat lipsită de conștință. El combate, ca și Dimitrie Cantemir, ideologia deformată, cu tradiție în istoriografia europeană și propune o altfel de optică: romanii nu sînt „barbari” ci un popor cu civilizație omenească de principii abia mai recent confirmate de evoluția europeană, mai încoace acea și uneori sovietnică. Ea nu e o tradiție și nu-i viața lor că această nu se vede cînd nu se doare a se vedea: „Intr-însa mai cu seamă am vedea că, în acele veacuri ce numim barbare, părinții noștri adoptară niste instituții întemeiate pe niște principii pe care publicisții de acum ai Europei luminate le găsesse de cele mai ratiionale. Intr-însa am vedea că drepturile și libertățile omenești au găsit totdeauna apărători în această țară, că părinții noștri le-au cunoscut, le-au prețuit, s-au jertfit pentru dînsii. Romanii au „rîngul” lor, „ce l se vine între popoarele Europei” și înțirzirea acestei recunoșterii face trebuitoră operațiunilor altfel superflui. Istoria și scrierea corectă a ei însemnează, pentru români, nu hiperbolă ci restaurarea unei imagini adevărate, triumful adevăratei. Nimeni nu ne împiedică a zice, că documente, că iniția armată cu permanență din Europa (asa cum zice Nicolae Bălcescu) este aceea a românilor și, în trecut fie zis, această Reconquistă științifică, unde hotărîtoare e probă, conținută într-un anumit sens pe Cantemir și pe Stolnicul însolindu-se atunci cu Kogălniceanu și presimțind pe Hașdeu și Eminescu, Iorga, Părvan, G. Călinescu și Lucian Blaga. „Discursul asupra metodei”, al lui Nicolae Bălcescu (care este „Puterea armată și arta militară”) înlăgurează, de aceea, un proiect de restaurare istoriografică națională.

Artur Silvestri

VIZIONARUL BĂRNUȚIU

evenimentele anului 1848, pe Simion Bărnuțiu care făcuse secolului epocii popului Lemeni și în această calitate participase an în și în secesiunile dietei feudale din Cluj, nu l-au găsit nepregătiti.

În schimb, intelectualii români, spre deosebire de popor, s-au dovedit a fi foarte dezorganizați. Nimeni nu ne împiedică a zice, că în Barotiu a popor o îngrijorătoare întrebare: Cine este bărbatul care pășind la mijloc să ne arate calea drept mintuitoare; să ne ia de mîni și să ne zică: veniți încoace aici să pornim, cutare să voiti, acestea să pretindeți înainte de toate?”

Omul acesta a fost Simion Bărnuțiu. „La 25 martie 1848, scrie Karl Marx, studentul Simion Bărnuțiu a pus în circulație printre românii din Sibiu o proclamație manuscrisă care chema poporul român la adunare generală. Ea se termină cu cuvintele: nu vrem unire cu nimeni înainte de a avea dreptul să tratăm de la națiune liberă la națiune liberă”.

„Această proclamație a determinat convocarea marelui adunări naționale de la 3/5 mai, cu scopul de a face cunoscut doleanțele românilor mai înainte de data de 30 mai cînd dieta feudală fusese convocată pentru a proclama, în mod samavolnic, unirea Transilvaniei cu Ungaria.

În asemenea grele împrejurări s-a impus întrebarea: Cine s-a fie omul înzestrat cu necesarele cunoștințe istorice, juridice, politice, sociale și economice care să poată demonstra temeinic ce soartă a avut în trecut poporul român din Transilvania și ce așteaptă el acum de la revoluție?”

Omul acesta a fost tot Simion Bărnuțiu. În ziua de 2/4 mai 1848, el a rostit în catedrala Blajului, în fața unui distins auditoriu, în care se găseau și revoluționarii refugiați din Moldova și Tara Românească, cel mai „măduros” discurs politic din istoria românilor”.

Simion Bărnuțiu cere ca românii să se unească cu toate națiunile care recunosc libertatea națiunilor și o respectă. „Toti trebuie să fim uniți între această”. „Tineți cu poporul, înzestrați el, ca să nu răscăiți, pentru că poporul nu se abate de la natură, nici nu-l pot trage străinii alt de user de partea lor”.

La baza discursului lui S. Bărnuțiu stau două mari idei: 1) marea adunare națională trebuie să stea război și să proclame independența națiunii române și 2) Unio Trium Nationum, Tripartit-ul, Aprobatele și Comulatele să fie abrogate și, acum în plin avînd revoluționar, să nu fie înlocuite cu o unire neîntreacă. Odată independentă, „Națiunea română” dă de știre națiunilor conlocuitoare că vînd a se constitui și organiza pe temelie națională, nu are dușmănie împotriva altor națiuni, le recunoaște tuturor aceiași drept și vellește să-l respecte cu sinceritate cerind respect reciproc după dreptate”.

A doua zi (3/5 mai) poporul, adunat pe un vast platou de lângă Blaj, care se va numi de atunci „CIMPILA LIBERTĂȚII”, Simion Bărnuțiu, ales vicepreședinte al marelui adunări naționale, l-a luat jurîmintă de credință din care se reproduc în române și 3) Națiunea română se declară și se proclamă națiune de sine stătătoare și de parte întregitoare a Transilvaniei pe temelie egale libertăți.

Activitatea revoluționară a lui Simion Bărnuțiu nu s-a terminat aci. A fost ales președinte al Comitetului conducător al revoluției și președinte al Comitetului de pacificare.

După înabuzirea revoluției și refugiatul la Viena. Un an și jumătate a fost student al facultății de drept. Deosebit de studios se menține departe de orice activitate politică. Dar cum studentul de talia lui și a lui Al. Papiu Ilarian, nu aveau ce căuta în Viena lui Bach, reprezentantului celui mai sălbatc absolutism, amoi s-au hotărît să-și continue studiile în Italia primul la Pavia, celălalt la Padova.

Ultima noapte a lui Avram Iancu

(fragmente)

11 septembrie 1872

Pe vole trecea,
dinspre mîna venea,
Crisul strălucia,
oau lui cînta
și se aurea
cînd mi-ți vedea.
Și de drogul tu
frunza codrului
tărăi învia
și se inverzea
și oșo zicea
— Croule frumuse,
suflet luminos,
suflet hăituit
și nelinștit
bine mi-oi veni.
Fiacloră și stea,
dormi sub poala mea
și te-oi înveli
și te-oi încălzi
ca pe-un prunc carot
și nevinoat.

1. Dar Iancu tăcea,
pe vole trecea
parcă se grăbea
cître Undeva...
Munții trădării
cînd mi-ți zăvăli
și așa vorbii
— Iancule Măria Te,
pe unde-ți porți inima?
Cîtu vreme-ai să mai treci
pe stîlpile poteci
poposind o clipă-n prag
la casa de om sărac?
Stai cu noi sub stînci de fier
vădită să-ți
tas în vîntul marelui
în caubul vîntului
și tu roată te-om spîta,
cu stele te-om lumina,
Iancule, Măria Te
stai cu noi și nu pleca.

2. Dar Iancu tăcea,
pe vole trecea,
parcă se grăbea
cître Undeva...
Pe vole trecea,
și se întomna
și noaptea venea
fără nici o stea.
Iancu se grăbea...

3. Dar Iancu tăcea,
pe vole trecea,
parcă se grăbea
cître Undeva...
Spre toamnă era,
frunza cădea,
luna oburea,
seara se lăsa,
Iancu se grăbea.
Moiți în zăvăli
și așa grăiri
din inima lor
cea plină de dor.

4. — Crașor iubit,
suflet nedormit,
trup nelinștit,
gînd neimplinit.
Tu nu mai umbra
nu te sbuciuma,
vino și-ți cînta
în case de moți
— Iancule, dragostea mea
stai cu mine și pleacă
cît te iubim noi
și în lăcuțe te-oi scuti
cît moi e lumina,
noaptea cîtu-n codu
cu negre cîscăde.
Că-ți-am înfătoș
mă și de mîncat

și pat de dormit
tu cu fin coșit
și cu busuic
să-ți poarte noroc.
Și vîntu-și om da
alb ca lacrima
și după ce-oi bea
tu ni-i fluiera
tot ce porți în gînd
din fluietur sînt.
Noi te-om asculta
și te-om închina
și vom învîta
din credința tu
de roman și Domn,
umbra fără somn.

5. Dar Iancu tăcea,
pe vole trecea,
parcă se grăbea
cître Undeva...
Pe vole trecea,
și se întomna
și noaptea venea
fără nici o stea.
Iancu se grăbea...

6. Și cum se grăbea
cître Undeva
dintr-un mic pridvor
căpșuit cu dor
o moașă zări
și ostelii grăi
— Iancule, dragostea mea
nu-mi mai frînge inima,
cîtu de cînd te-om așteptat
lacrimile s-ou uscat,
floriile s-ou sculurat,
vîntu-n stîlică a semnat,
doainele le-am terminat,
vîntu-n timpie mi-o albit,
pîrea mi s-a vestejit
și ochii mi-ou astenit.
— Iancule, dragostea mea
stai cu mine și pleacă
cît te iubim noi
și în lăcuțe te-oi scuti
și cu pînel te-oi scuti,
cu în brațe te-oi învîta,
cu fier te-oi împorțuna,
și-n brațe te-oi legăna
cît o-ți vînta mea.

7. Dar Iancu tăcea,
pe vole trecea,
parcă se grăbea
cître Undeva.
Și cum se ducea
și cum se grăbea
și nimic zicea,
murgul că-l vedea
și se-nfiora
și mi-l negheza
ca omul vorbea
și așa zicea:

— Iancule, stăpînul meu
unde te grăbești mereu
și de ce umbli pe jos
singur și supărăcios?
Nu-ți mai place cum zbura
din în spate te înțeam
și mai întiner eram.
Dudua sub noi pămîntul
nu ne ajungea nici vîntul,
stelele ne luminau
și dumsanii țoi fugeau,
și cînd te-nălțai în sa
luna-n cîșmă se-nfugea
și-n sabie-ți strălucia.
Unde mergi și cui mă lași
la margine de imos?
Urca-te în soau mea
să-ți simt înșăși mîna ta
cum mingie coama mea,
să zbura cu alătădă
să ne vadă țara toată
Iancule, nădejea mea
încalzește-mi spinarea
și te-oi purta departe
credincios pînă la moarte.

Dar Iancu tăcea,
pe vole trecea,
parcă se grăbea
cître Undeva...

Popasul

Ajunse ostent la casa brutarului
Ion Stupînd,
O oboseală dulce parcă urca
în trupul său slăbit
Și el văzu cum urca luna
prevestitoare și deplină
Și auzi cum sună vîntul de
toamnă-n finul vestejit.

Sări pîrleazul. Pe-nuneric se
gudură spre el un cîine,
În ceruri luna sta de pază ca
un neutru temnicer
Și el se așeză pe buza
cuptorului de făcut piine
Și adormi avînd deasupra în
loc de-acoperiș un cer.

Era o liniște curată, un tulnic
buciuma sub zăre
Ca o durere-năbușită, ca un
oftat sunînd în gol.
Un greier se-azuea cum cade
pe frunzele de staniol.

Simți cum se confundă-n visul
unei uitări liniștitoare
Și-n clipa scurtă sau mai lungă
decît viața ce fugea,
Scrise în gînd în noaptea cea
tribunului cite-o scrisoare
În șlap ca tulnicul, departe, tot
mai înașușit ofta...

Mircea Micu

ce el, în limită gesturile, se îmbracă ca el, li
deplănușă un fanatism ideile. Totde acestea au
cîștigat și a avea la Iasi o ȘCOALA BĂR-
NUTIANĂ.

Dar Bărnuțiu a înființat și un partid politic:
„Facțiunea liberală și independentă”, care nu-
măra printre membrii ei pe Ion Creangă.
În ce s ani a profesat la Iasi, Simion
Bărnuțiu a elaborat numeroase lucrări cu pro-
natare: caracter juridic. Dum deșprinde din ele
dteve idei care-l stăteau deasupra contem-
porandor.

Tate naționale, sustine S. Bărnuțiu, fie ele
mari sau mici, sînt egale între ele. Protecția
asupra teritoriului național este inadmisibilă.
E duman al monarhiei chiar dacă e constitu-
țională. „Poporul român a suferit prea mult în
istoria lui de la trei împărați care l-au
împresurat”.

Singura organizație statală, vrednică de secol
al XIX-lea, este REPUBLICA.

Postul elev și profesor de la Blaj se declară
duman al tarisemului ecleziasticilor, ca și al
mistismului și filozofiei Sf. Augustin.

A avut dumsan neadormiți. El s-au recrutat
din rîndurile antiunioniștilor, ale moșieriei și
ale dînciștilor.

În sedința Camerei din 27 Iunie 1871, Titu
Maiorescu a cerut desființarea oricărei urme
de școală bărnuțiană pe motivul că: „aceasta
prezentează lichidarea definitivă a marelui
proletariat financiar, precum și distribuirea între-
șilor pămînt țărănului, care de fapt îl lu-
crează, ceea ce este o teorie comunistă sin-
gurează cea abia peste 200 ani în îngădui să
se vorbească de ea”.

Lesor: de pneumonie și reumatism a cerut să
fie dus în Transilvania. A trecut Carpații, înso-
tit de nepotul său Ion Maniu. Intr-o trăsură
special amenajată, pusă la dispoziție de dom-
nitorul Al. Ioan Cuza. Situația este asemăna-
toare cu aceea a lui Georgehe Lazăr, Georgehe
Lazăr a văzut Avrigul; Simion Bărnuțiu a în-
cestat din viață pe cînd străbătea valea Al-
masului.

A fost înmormîntat la Bocsa Română.
Un obelisc avînd numai trei metri înălțime,
amintete trecătorului că cel de sub gîle e fost
un atlet al „libertății, frăției, egalității și na-
ționalității și că „poporul român ține minie de
binefaceri și nedreptate”.

Adept al formei de guvernămînt republicane,
Bărnuțiu a fost un antimonarhist convins și un
inamic statornic al servitului. Credea în eșan-
țarea și libertatea originară a tuturor omenil-
lor, idei pe care le sustine cu argumente luate
din „Declarația drepturilor omului și ale cetă-
teanului” de la 1789.

În istoria culturii noastre, Simion Bărnuțiu a
rămăsc cunoscut și prin însușirile sale de ora-
tor. E considerat unul dintre cei mai mari ora-
tori ai noștri. În pofida unui limbaj, cîteodată
latinizant, retorică lui simplă, susținută adesea
cu sarcasme și ironii, întărește eficiența in-
tervențiilor lui și explică o parte a marelui lui
popularitate.

Numele lui este pe vecl legat de Cimpia
Libertății și de marea adunare națională ce
s-a ținut acolo în ziua de 3/5 mai.

Cît privește discursul rostit la 2/4 mai 1848,
el este perla cea mai de preț a elocinței romă-
ne care îndreptătește istoria să-l considere
IDEOLOGUL REVOLUȚIEI TRANSILVANE
DE LA 1848.

1) K. Marx, Insemnări despre români, Editura
Academiei Române, 1964, p. 146
2) S. Bărnuțiu, Dreptul public al românilor,
Iasi, 1867, p. 337
3) Scrisoarea către Al. Papiu Ilarian și Iosif
Hodos din 24 nov. 1852. Vezi Iosif Pervain și
Ioan Chindriș, Correspondența lui Al. Papiu Ilar-
ian vol. II, Ed. Dacia, 1972
4) Scrisoarea din 11 martie 1853 către Al. Pa-
piu Ilarian și Iosif Hodos, Idem.
5) Ibidem, Scrisoarea din 8 mai 1852
6) Simion Bărnuțiu, op. cit. Cap. IV, Constitu-
țiunea republicii române p. 83-104.

Corneliu Albu

PROFIL

Vocea romanului

sintetic

Constantin Stan mi se pare a fi între
prozatori actuali în alintim ani,
autorul cu formă narativă cea mai
cristalizată și sfera tematică cea mai
bine definită; poate niciunul dintre colegii săi
nu este atît de familiarizat cu problemele tineri
generații, despre care scriu cu toții, și atît de
preocupat de universul moral și spiritual.
Romanul de debut, Carapacea, (1979), este, în
fapt, o dezbateră sau, mai bine zis, un proces
de o reală fervoare etică, pe care un tînar al
anilor șaptezeci îl face tatălui și familiei sale
pentru atîtitudine din perioada imediat urmă-
toare, celui de-al doilea război mondial. Fără a
se erija în anchetator justițiar — procedeu era
la modă în romanul anilor '70 — eroul încearcă
să se definească față de generația anterioară,
față de ezitările și greșelile ei, pentru a se
clarifica pe sine și a-și găsi un drum și un
mod de viață al său. Nopti de trecere (1983
Premiul special — Luceafărul) reia într-o
oarecare măsură situația din romanul precedent,
dintr-o perspectivă modificată.

Din unghiul structurii spațio-temporale romanul
este împărțit în trei secvențe: drumul de
noapte, în tren, al povestitorului în vederea unui
reportaj, sosirea în localitatea respectivă, unde
trăiește un love-story deloc melodramatic, și, în
sfîrșit, reîntoarcerea în București, la situația
inițială, ca un cerc de la care nu există ieșire.
Dintre acestea, mai interesantă, mai plină de
forță și dramatism este, fără îndoială, secvența
drumului de noapte, ce îi dă autorului prilejul
să-și exercite atît darul observației directe,
aproape cinematografice, cît și al introspecției
și estetice în rememorarea și așezarea analize.
Tehnica narativă folosită cu reală dexteritate
și eficiență este aceea a colajului și juxta-
punerii scenelor prezente cu cele rememorate,
însoțite de parantezele și comentariile se-ironice
de naratorului, sau de lanțuri lui de narator,
senzații și gînduri suscitade de un eveniment
o întimplare, — fluxul conștient, sau „stream
of consciousness” după neoreticii americani.

În pofida „artificialurilor” compoziționale, sen-
zaționale și estetice, cît și al introspecției, de
autenticitate și sinceritate a scrierilor, „sche-
ma” epică este următoarea: aflat în 1980 într-
un vagon de tren, naratorul, pe genunchi cu
foile dactilografiate ale unui interviu dat de
Herbert Marcuse într-un Le Monde din 10 mai
1974, privește în observare, în asupra stîrșii lui
ochi balzacian, vecinii de compartiment, evocî
în stilul romanului experimental, după, aparent,
capriciile memoriei, adolescența și anii de stu-
denție precum și figura tatălui legată de trauma
războiului, și contenează ironic opiniile filozofu-
rilor americani. Și ca într-o cotitură de drum,
în care reflectările se multiplică și se auto-
multiplică, tot acest caleidoscop este dat și
comentat ca situație românească într-un text
fictional ce urmărește o maximă autenticitate.
Prozatorul rezează astfel un adevărat tur de
forță prin care, așa cum am spus, se pune în
substanță românească, ci o densifică și o sa-
torează de existență, așa cum un burete musteț-
de apă.

Ce de a doua secvență spațio-temporală este
un fel de roman în roman, mai bine zis,
de noul în roman, beneficiind de experiența
scriturului ca reporter și autor de proză scurtă.
Fără a renunța la sistemul oglinzilor reflectante,
povestirea ne centrează pe destinele unor tineri
muncitori și muncitoare din orașul A., cu modul
de viață și de muncă în condiții grele,
nu mai puțin dramatice — depinde numai de
unghiul din care le atacă — destine în care
reporterul-autor sau autorul-reporter se implică
pînă a identifica, trăind un scurt și intens
episod pasional, rememorat însă cu o dură lu-
ciditate și sobrietate.

Partea a treia are din nou, drept cadru, un
spațiu închis, un apartament de bloc de la
etajul 10, unde naratorul, întors acasă, reflecte-
ază asupra a ceea ce a vădit în orașul A., cu
împămîntări din orașul și asupra stîrșii lui
actuale, gînduri interferate și bruiate, eviden-
te de imixtiuni în se-mnalele realului inconștur-
tor. Este o „prise de conscience” matură,
debarasată de orice iluzie sau teribilisme, în-
chisă într-o formă de adevărată sobrietate,
fără a deschide altul. Romanul este, în acest fel,
atît din punctul de vedere al compoziției, cît și
al semnificațiilor, perfect rotund, așa spune
chiar prea bine și economic încheiat.

Nici ultimul roman, Vară țirzie (1988 — Pre-
miul de proză al U.T.C.) nu se departează mult
de obsesivele cărților anterioare, mai degrabă
și mai mult decît în celelalte romane, dra-
gostea), dar din nou, variază unghiul de reflec-
ție asupra evenimentului. Fără a neglija rapo-
rului dintre insul obișnuit și istorie, prozatorul
dintre text și istorie, înțirzirea și așezarea
aproapă de spiritul cărții, între istorie ca text
și textul ca istorie. Romanul este ingenios con-
struit, pe trei sau patru nivele, într-o scriitură
densă, concentrată, ce nu pierde din vedere ni-
cun aspect dintre planuri. Personajul principala
al cărții, un tînar operator de aparat de stînd
de cinematografie, trăiește, efectiv sau mental,
în mai multe „realități”. În primul rînd, existen-
ța sa „reală”, radiografiată la rîndul ei pe
mai multe planuri; 1986, unul al prezentului
culturalizat, pe rînd, în București, în unia-
tate unde își satisfăcerea nevoia de stînd
militar, sau în satul părinților, și celălalt al a-
mintirilor și evocărilor copilariei. Al patier este
constituit de corepondența din timpul războiului
dintre sublocotenentul Augustin Sucu și lu-
poi soția sa, în condiții de război, și în
tîlim, istoria ca text” bineînțeles, cu totul alt
reprezentare decît cea consacrată în manuale,
lucrări de specialitate etc., altfel spus decît
„textul ca istorie”. Din lectura pachetului de
scrisori pe care Nelutu le găsește ca la 35 de
ani, apare ceea ce se au fost cîntecul de război
uniforme militare uitată într-un pod, se contu-
rează imaginea unei vieți care, deși alterată de
desfășurarea războiului, se continuă în substanța
ei, în rosturile sale firești. În toată uriașă și
însălmîntătoare confrațigării, cei doi tineri își
povestesc în scrisorile grile și formulează
diene, își fac declarații de dragoste și
și își făuresc planuri de viitor.

Este un fel de încapătinare și încercinare a
vieții care subzistă și triumfă în orice condiții.
Vieți și motivul pentru care Nelutu trimite din
marea scrisorilor prietenilor sale Cornelii, aproape
identice cu cele ale lui Sucu Augustin, schim-
bind doar cîteva date și nume. Prin acest
procedeu al substituției scrisorilor, prozatorul
realizează și o subtilă metaforă a textului ca
metaforă de existență, Văzîndu-Lă este un
gud, tînarul anilor optzeci și „modelază” sen-
timentele și trăirile după scrisorile sublocotenent-
ului din perioada războiului, care, la rîndul lui,
ar fi putut avea în față alte exemple etc., în
fond, un etern text al vieții. În sfîrșit, un alt
asurzător al narățiunilor continue, în care un docu-
mente autentice ale vremii, premergătoare sau
din timpul celui de-al doilea război mondial,
precum și consemnarea de date, cifre, rapoarte,
s.a.m.d., scrieri ce prezintă o față sau alta a
evenimentelor, adică textul ca istorie. Din com-
pararea celor două surse, istoria ca text și
textul ca istorie, și discutarea lor de către
Nelutu și profesorul, un alt personaj al cărții,
discuții intersectate de vocea autorului, se naște
un meta-comentariu despre istorie în momentul
ei de criză maximă, care este războiul, și despre
consecințele sale pe o perioadă mai scurtă sau
mai lungă de timp. Toți eroii tineri ai romanu-
lui Constantin Stan sînt nevoia acută să
cunoscă și să se confrunte, într-o modalitate
forțată (prin trecerea părinților, amintirilor
combatanților, documente, scrisori etc.) cu
această experiență cardinală, ce a marcat defi-
nitiv, prin transformările social-politice radicale
care au urmat, generația postbelică. Este o
nevoie de certitudine și clarificare a unui trecut
nu prea îndepărtat, prin care persoanele solu-
și lucrul apare mai vizibil

